

Bulletin

62 CBN

Commissie voor Boekhoudkundige Normen

september | 2012

Oprichting en opdracht

De Commissie werd opgericht door het koninklijk besluit van 21 oktober 1975 houdende oprichting van een Commissie voor Boekhoudkundige Normen.

De Commissie heeft als autonoom adviesorgaan tot taak:

- de regering en de Kamers van advies te dienen, op hun verzoek of op eigen initiatief, op het gebied van de boekhouding en van de jaarrekeningen;
- de boekhoudkundige doctrine te ontwikkelen en, via adviezen of aanbevelingen, de principes te bepalen van een regelmatige boekhouding;
- het uitbrengen van gemotiveerde adviezen omtrent individuele vragen om afwijking van de wetgeving gericht door ondernemingen aan hetzij de minister van Economische Zaken, hetzij aan de minister van Middenstand.

Samenstelling

Voorzitter

DHR. JAN VERHOEYE

Benoemd op voorstel van de minister van Economie

Leden

MEVR. VÉRONIQUE TAI

DHR. LUC VAN BRANTEGEM

Benoemd op voorstel van de minister van Financiën

DHR. RUDI QUINART

Benoemd op voorstel van de minister van Begroting

DHR. HUGO VAN PASSEL

Benoemd op voorstel van de Raad van het Instituut der Bedrijfsrevisoren

MEVR. MICHELINE CLAES

Benoemd op voorstel van de Raad van het Instituut van de Accountants en Belastingconsulenten

MEVR. VEERLE SLEEUWAGEN

Benoemd op voorstel van de Raad van het Beroepsinstituut van Erkende Boekhouders en Fiscalisten

MEVR. CHRISTINE COLLET

Benoemd op voorstel van de minister van Middenstand, gekozen op dubbele lijsten voorgesteld door de representatieve organisaties van de Middenstand

MEVR. LAURENCE PINTE

DHR. BRUNO COLMANT

MEVR. VÉRONIQUE GODDEERIS

DHR. IVO DIERICKX

Benoemd op voorstel van de Centrale raad voor het Bedrijfsleven

DHR. BART AMEYE

Benoemd op voorstel van de minister van Economie

DHR. GUY GIROULLE

Benoemd op voorstel van de minister van Justitie

MEVR. CATHERINE DENDAUW

Benoemd op voorstel van de minister van Middenstand

DHR. THIERRY LHOEST

Benoemd op voorstel van de Commissie voor het Bank-, Financier- en Assurantiewezen

Secretariaat vaktechnische zaken

MEVR. SADI PODEVIJN

Secretaris-generaal

MEVR. ELS GOSSÉ

Wetenschappelijk secretaris

DHR. IGNACE BOGAERT

Wetenschappelijk secretaris

MEVR. ANNE-LAURE LOSSEAU

Wetenschappelijk secretaris

DHR. ARTHUR VAN DAMME

Wetenschappelijk secretaris

Vertaalster

MEVR. FREIJA VAN DRIESSCHE

Secretariaat administratieve zaken

DHR. MARC VAN DER HAEGEN

Administratief secretaris

Inhoud

BULLETIN 62

advies 2012/5	5
<i>Betaling van vorderingen in natura</i>	
<i>Advies van 15 februari 2012</i>	
1. INLEIDING	5
2. INBETALINGGEVING DOOR LEVERING VAN EEN GOED	5
A. <i>Het in betaling gegeven goed is een materieel vast actief</i>	6
B. <i>Het in betaling gegeven goed is een vlottend actief</i>	6
3. INBETALINGGEVING DOOR LEVERING VAN EEN DIENST	7
advies 2012/6	8
<i>De boekhoudkundige verwerking van de tax shelter in hoofde van de productievennootschap</i>	
<i>Advies van 21 maart 2012</i>	
1. INLEIDING	8
2. BOEKHOUDKUNDIGE VERWERKING IN HOOFDE VAN DE PRODUCTIEVENNOOTSCHAP	11
1. <i>Boekhoudkundige verwerking van de productie van het audiovisueel werk</i>	11
2. <i>Afschrijving van het audiovisueel werk</i>	12
3. <i>Verkoop van de rechten verbonden aan de productie en de exploitatie van het audiovisueel werk (rechten op de opbrengsten)</i>	13
4. <i>De (door)verkoopoptie, toegekend aan de investeerders, van hun rechten verbonden aan de productie en de exploitatie van het werk (de rechten op de opbrengsten)</i>	15

5. <i>Terugkoop, in het kader van de uitoefening van de optie, van de rechten verbonden aan de productie en de exploitatie van het werk (de rechten op de opbrengsten) of niet-oefening van de optie</i>	15
6. <i>Opbrengsten die de exploitatie van het audiovisueel werk oplevert en de retrocessie van deze opbrengsten aan de titularissen van de rechten op deze opbrengsten</i>	16
7. <i>Exploitatiekosten van het audiovisueel werk</i>	17
8. <i>Leningen toegekend door de investeerders onder de vorm van de tax shelter</i>	17
9. <i>Interesten betaald op de leningen toegekend door de investeerders onder de vorm van de tax shelter</i>	18
10. <i>Subsidies ontvangen door de productievennootschap ter financiering van het audiovisueel werk</i>	18
<i>advies 2012/7</i>	19
<i>De boekhoudkundige verwerking van de tax shelter in hoofde van de investeerder</i>	
<i>Advies van 17 april 2012</i>	
1. INLEIDING	19
2. HET TAX SHELTER-MECHANISME	19
A. <i>Toepassingsvoorwaarden</i>	19
B. <i>Fiscaal voordeel</i>	21
C. <i>Procedure</i>	21
3. BOEKHOUDKUNDIGE VERWERKING IN HOOFDE VAN DE INVESTEERDER	22
A. <i>Boekhoudkundige kwalificatie van de rechten verbonden aan de productie en de exploitatie van het audiovisueel werk</i>	22
B. <i>Te verrichten boekingen tijdens de verschillende fasen van het vrijstellingsmechanisme van de tax shelter</i>	23
1. <i>Bij de ondertekening van de raamovereenkomst</i>	23
2. <i>Tijdelijke en voorwaardelijke vrijstelling van de winst</i>	25
3. <i>Verwerking van het gedeelte van de opbrengsten en interesten die toekomen aan de investerende vennootschap</i>	26
4. <i>Zolang de investeerder zijn recht op de opbrengsten bezit</i>	26
5. <i>Op het moment van de optielichting</i>	27
6. <i>Op het moment van de aflossing van de schuldvordering</i>	27
7. <i>Op het moment van de definitieve vrijstelling of van het verlies van de vrijstelling</i>	28

advies 2012/8	29
<i>De boekhoudkundige verwerking van de inbreng in eigendom in een Belgische burgerlijke maatschap die niet de rechtsvorm heeft aangenomen van een handelsvennootschap</i>	
<i>Advies van 6 juni 2012</i>	
1. INLEIDING	29
2. INBRENG IN EEN BELGISCHE BURGERLIJKE MAATSCHAP DIE NIET DE RECHTSVORM HEEFT AANGENOMEN VAN EEN HANDELSVENNOOTSCHAP	29
3. BOEKHOUDKUNDIGE VERWERKING: PROPORTIONELE INTEGRATIE CONFORM HET CBN-ADVIES 3/3 INZAKE TIJDELIJKE HANDELSVENNOOTSCHAPPEN	30
advies 2012/9	33
<i>De boekhoudkundige verwerking van de verwerving van een vast actief voor een variabele prijs die afhankelijk is van een toekomstige en onzekere gebeurtenis die een rechtstreeks verband houdt met het nut dat het verworven actief heeft voor de vennootschap</i>	
<i>Advies 6 juni 2012</i>	
1. INLEIDING	33
2. DRAAGWIJDTE VAN HET ADVIES	33
3. BOEKHOUDKUNDIGE VERWERKING	34
A. <i>Activering van de variabele prijs bij de verwerving van vaste activa</i>	34
1. Algemeen	34
2. Toegepast op de variabele prijs betaald naar aanleiding van de verwerving van vaste activa	34
B. <i>Afschrijven van vaste activa met beperkte levensduur die zijn verworven voor een prijs die (deels) bestaat uit een variabele gedeelte dat afhankelijk is van een toekomstige en onzekere gebeurtenis</i>	37
C. <i>Overeenstemming tussen de boekhoudkundige verwerking van goederen verworven tegen betaling van een lijfrente en de activatie van de variabele prijs betaald naar aanleiding van de verwerving van een vast actief</i>	38

advies 2012/10	40
<i>Té verwaarlozen betekenis</i>	
<i>Advies van 4 juli 2012</i>	
1. INLEIDING	40
2. ARTIKEL 107 VAN HET KONINKLIJK BESLUIT VAN 30 JANUARI 2001 TOT UITVOERING VAN HET WETBOEK VAN VENNOOTSCHAPPEN (HIERNA: KB W.VENN.)	41
3. VERSLAG NAMENS DE COMMISSIE BELAST MET DE PROBLEMEN INZAKE HANDELS- EN ECONOMISCH RECHT BETREFFENDE HET WETSONTWERP TOT WIJZIGING VAN HET WETBOEK VAN VENNOOTSCHAPPEN BETREFFENDE BEPAALED INFORMATIEVERPLICHTINGEN VAN MIDDELGROTE ONDERNE- MINGEN EN DE VERPLICHTING EEN GECONSOLIDEERDE JAARREKENING OP TE STELLEN	42
4. CBN-ADVIES 2010/1 DE INTERPRETATIE VAN DE OPENBAARMAKINGS- VERPLICHTING VAN TRANSACTIES VAN ENIGE BETEKENIS MET VERBONDEN PARTIJEN BUITEN NORMALE MARKTVOORWAARDEN, ZOALS BEPAALD IN HET KONINKLIJK BESLUIT VAN 10 AUGUSTUS 2009	42
5. BESLUIT	42
6. GEVOLGEN VAN DE VRIJSTELLING	43

» **Betaling van vorderingen in natura (advies 2012/5)**
Advies van 15 februari 2012

TREFWOORD

Vorderingen in natura

I. INLEIDING

1. De Commissie wenst in dit advies de betaling van een vordering in natura te behandelen. De betaling kan omschreven worden als de rechtshandeling waardoor de schuldenaar zijn verbintenis uitvoert. Een bijzondere vorm van betaling is de zogenaamde *inbetalinggeving*: de schuldenaar kan er bijvoorbeeld voor opteren om een goed te leveren of een dienst te verstrekken ter betaling¹.
2. Er is slechts sprake van inbetalinggeving indien er aan een aantal voorwaarden cumulatief wordt voldaan²:
  - de prestatie of de zaak die geleverd wordt bij wijze van betaling moet vooreerst verschillen van de oorspronkelijk verschuldigde zaak of prestatie;
  - de levering van de zaak of de prestatie moet bovendien gebeuren met het oog op betaling, m.a.w. met de bedoeling een bestaande verbintenis uit te voeren. Ze moet met andere woorden gebeuren met de bedoeling de schuldenaar te bevrijden;
  - de inbetalinggeving betreft een overeenkomst en veronderstelt dus wederzijdse toestemming.
3. Binnen de rechtsleer bestaat er geen duidelijkheid omtrent het feit of de inbetalinggeving al dan niet schuldvernieuwing tot gevolg heeft, dan wel een overeenkomst is over de wijze van betalen. Voor de verdere boekhoudkundige uitwerking van de inbetalinggeving zal dit onderscheid volgens de Commissie weinig gevolgen hebben.

2. INBETALINGGEVING DOOR LEVERING VAN EEN GOED

4. Voor de uitwerking van de inbetalinggeving door levering van een goed dienen we een onderscheid te maken naar de aard van het onderliggend goed. Immers, de schuldenaar kan ervoor opteren om goederen in betaling te geven dewelke duurzaam door de schuldeiser zullen worden gebruikt, en dewelke dus kwalificeren als materiële vaste activa. Daarnaast kan de schuldenaar er tevens voor opteren om handelsgoederen of diensten in betaling te geven dewelke kwalificeren als vlottende activa.
5. De Commissie is de mening toegedaan dat de boekhoudkundige verwerking in hoofde van de schuldeiser de aard van het respectievelijk ontvangen goed dient te respecteren.

---

¹ R. KRUTHOF, H. MOONS en C. PAULUS, “Overzicht van rechtspraak verbintenissenrecht (1965-1963)”, TPR 1975, 771 en de verwijzingen aldaar.

² P. VAN OMMESLAGHE, Droit des obligations, Brussel, Presses universitaires de Bruxelles, 1985/1004.

A. Het in betaling gegeven goed is een materieel vast actief

Voorbeeld

Een onderneming levert onderhoudsdiensten aan een afnemer voor een bedrag van 1.000 EUR, exclusief BTW. Initieel werd er voorzien in een monetaire betaling. Na overleg tussen de schuldenaar en schuldeiser wordt er besloten dat de schuldenaar een schoonmaakmachine van 1.000 EUR exclusief BTW in betaling geeft voor de openstaande schuld.

Gezien de aard van het onderliggende goed, wordt deze inbetalinggeving als volgt boekhoudkundig verwerkt in hoofde van de schuldeiser:

23 Installaties, machines en uitrusting	1.000	
411 Terug te vorderen BTW	210	
aan 400 Handelsdebiteuren ³		1.210

B. Het in betaling gegeven goed is een vlottend actief

Voorbeeld

Een onderneming levert onderhoudsdiensten aan een afnemer voor een bedrag van 100 EUR, exclusief BTW. Initieel werd er voorzien in een monetaire betaling. Na overleg tussen de schuldenaar en schuldeiser wordt er besloten dat de schuldenaar schoonmaakproducten voor 100 EUR exclusief BTW in betaling geeft voor de openstaande schuld.

Gezien de aard van het onderliggende goed, wordt deze inbetalinggeving als volgt boekhoudkundig verwerkt in hoofde van de schuldeiser:

601 Aankopen van hulpstoffen	100	
411 Terug te vorderen BTW	21	
aan 400 Handelsdebiteuren ³		121

Op het einde van het boekjaar wordt er vastgesteld dat er nog 4 liter schoonmaakproduct met een monetaire waarde van 10 EUR aanwezig is in de voorraad:

310 Voorraad hulpstoffen	10	
6091 Voorraadwijzigingen van hulpstoffen		10

³ De Commissie wenst te verduidelijken dat er ook voor geopteerd kan worden om eerst de rekening 440 *Leveranciers* te crediteren en deze nadien te compenseren met de openstaande handelsdebiteur.

3. INBETALINGGEVING DOOR LEVERING VAN EEN DIENST

6. Voor wat betreft de inbetalinggeving door levering van een dienst is de Commissie de mening toegedaan dat deze dienst in hoofde van de schuldeiser dient te worden verwerkt als periodekost binnen de *Diensten en diverse goederen* (rekening 61). Mocht de dienst door de schuldenaar over verschillende boekjaren worden verstrekt, dan dient de schuldeiser rekening te houden met een passende afgrenzing.

Voorbeeld

Een onderneming levert in 20X1 een machine aan een afnemer voor een bedrag van 1.000 EUR, exclusief BTW. Initieel werd er voorzien in een monetaire betaling. Eind 20X1 wordt er, na overleg tussen de schuldenaar en schuldeiser, besloten dat de schuldenaar beveiligingsdiensten voor één jaar in betaling zal geven voor een waarde van 1.000 EUR exclusief BTW. Gezien het overleg pas in oktober 20X1 plaatsvond, worden er in 20X1 slechts 2 maanden diensten geleverd.

Boekingen per 31 december 20X1

61 Diensten en diverse goederen	1.000	
411 Terug te vorderen BTW	210	
aan 400 Handelsdebiteuren ³		1.210

490 Over te dragen kosten (1.000 x 10/12)	833,33	
aan 61 Diensten en diverse goederen		833,33

Boekingen in 20X2

61 Diensten en diverse goederen	833,33	
aan 490 Over te dragen kosten		833,33

» *De boekhoudkundige verwerking van de tax shelter in hoofde van de productievennootschap (advies 2012/6)*
Advies van 21 maart 2012

TREFWOORDEN

Tax shelter – productievennootschap – rechten op audiovisueel werk – immateriële vaste activa

I. INLEIDING

1. In dit advies wordt de boekhoudkundige verwerkingwijze behandeld die volgens de Commissie voor Boekhoudkundige Normen moet worden toegepast voor het tax shelter-mechanisme in hoofde van de productievennootschap.

Een audiovisueel werk is een reproductie van het werk van de auteur en van de prestatie van de acteurs die dit werk vertolken. Dergelijke werken genieten de bescherming van de wet van 30 juni 1994 betreffende het auteursrecht en de naburige rechten (hierna: “de wet betreffende het auteursrecht en de naburige rechten”).

De productievennootschap is de tussenpersoon die de verantwoordelijkheid draagt voor de opname van het audiovisueel werk en die vervolgens de exploitatie van dit werk op zich neemt (door voorstelling of reproductie).

Om haar opdracht tot een goed einde te brengen, dient de productievennootschap van de auteur¹ en van de vertolkers² de auteursrechten te bekomen die noodzakelijk zijn voor de

---

¹ Voor wat audiovisuele werken betreft, kent de wet betreffende het auteursrecht en de naburige rechten, naast de hoofdregisseur, ook aan andere personen die hebben meegewerkt, de hoedanigheid toe van auteur. Behoudens tegenbewijs, worden volgens deze wet geacht auteurs te zijn van een in samenwerking tot stand gebracht audiovisueel werk:

- a. de scenarioschrijver;
- b. de bewerker;
- c. de tekstschrijver;
- d. de grafische ontwerper van animatiewerken of van animatiesequenties in een audiovisueel werk, die een belangrijk deel van dat werk uitmaken;
- e. de auteur van muziekwerken, met of zonder woorden, die speciaal voor het audiovisueel werk gemaakt zijn (art. 14 van de wet betreffende het auteursrecht en de naburige rechten).

De auteur behoudt in principe alle rechten om zijn werk te reproduceren, de reproductie ervan toe te staan, de verhuur of uitlening ervan toe te staan, het aan het publiek mee te delen en de distributie ervan toe te staan. De wet bepaalt echter dat de auteurs van een audiovisueel werk (met uitzondering van auteurs van muziekwerken), behoudens andersluidend beding, aan de producenten het exclusieve recht op de audiovisuele exploitatie van het werk overdragen, met inbegrip van de rechten die voor deze exploitatie noodzakelijk zijn (zoals het recht om het werk van ondertiteling te voorzien of het na te synchroniseren) (art. 18 van de wet betreffende het auteursrecht en de naburige rechten).

² In het geval van de vertolkers, betreft het naburige rechten, zoals opgenomen in artikel 34 en volgende van de wet betreffende het auteursrecht en de naburige rechten. Alleen de uitvoerende kunstenaar heeft het recht om zijn prestatie te reproduceren of de reproductie ervan toe te staan, op welke wijze of in welke vorm ook. Dat recht omvat onder meer het exclusieve recht om de verhuur of de uitlening ervan toe te staan en het exclusieve recht om zijn prestatie mee te delen aan het publiek. De rechten van de uitvoerende kunstenaar omvatten met name het exclusieve distributierecht. Net zoals voor de auteurs van audiovisuele werken, voorziet de wet betreffende het auteursrecht en de naburige rechten dat, tenzij anders is overeengekomen, de uitvoerende kunstenaar aan de producent het exclusieve recht van audiovisuele exploitatie van zijn prestatie overdraagt, met inbegrip van de voor deze exploitatie noodzakelijke rechten (zoals het recht om het werk van ondertiteling te voorzien of het na te synchroniseren) (art. 36 van de wet betreffende het auteursrecht en de naburige rechten).

productie³ en de exploitatie van het werk⁴.

De wet betreffende het auteursrecht en de naburige rechten kent overigens aan de producent een eigen auteursrecht toe op het audiovisueel werk dat hij produceert (het betreft hier geen auteursrecht naar Belgisch recht in de strikte zin van het woord maar een “naburig” recht). Dit recht bestaat uit het exclusief recht om zijn werk, dat hij op een drager heeft vastgelegd, te reproduceren of de reproductie ervan toe te staan, op welke wijze en in welke vorm dan ook. Dit recht omvat tevens het recht om de verhuur of de uitlening ervan toe te staan, evenals het exclusieve distributierecht van het werk. Alleen de producent heeft overigens het recht om het werk aan het publiek mee te delen⁵.

Op die manier bundelt de productievennootschap, met inachtneming van de formaliteiten, het geheel van haar vermogensrechten als auteur van het werk. Het betreft hier met andere woorden de rechten verbonden aan de exploitatie en de communicatie van het werk.

2. Verder in het advies worden de in aanmerking komende werken besproken ter aanduiding van de werken die kunnen genieten van de financiering in het kader van de tax shelter⁶.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen de fabricagefase (of productiefase) en de exploitatiefase van het werk. In het algemeen wordt aangenomen dat de fabricagefase wordt beëindigd op het moment dat het werk wordt verwezenlijkt in de vorm van de zogenaamde “standaardkopie” (ook “master” genaamd). Dit is de eerste kopie van de film sinds het internegatief. In dit advies wordt uitgegaan van de hypothese dat het werk voltooid is en aan zijn economisch leven kan beginnen op het moment waarop de standaardkopie wordt gedrukt.

3. Zoals verder in dit advies zal blijken, brengt het tax shelter-mechanisme bepaalde bijzonderheden met zich mee in hoofde van de productievennootschap die op boekhoudkundig vlak aangepaste oplossingen vereisen.

Ter herinnering: de tax shelter laat vennootschappen - investeerders⁷ toe te genieten van een vrijstelling van hun winst van 150 % van de sommen aangewend ter financiering van de productie van een “in aanmerking komend werk”⁸.

De investering die een Belgische audiovisuele productievennootschap (of een Belgische inrichting van een buitenlandse vennootschap) tot voordeel strekt, dient geregeld te worden door een raamovereenkomst, gesloten tussen de investeerder en de productievennootschap^{9,10}.

---

³ Met name in het bijzonder het recht om het werk openbaar voor te stellen of te laten voorstellen, het recht om de originele dragers of kopieën van het werk in omloop te brengen.

⁴ Met name in het bijzonder de rechten op het scenario en op de geschreven dialogen, de rechten op de cinematografische bewerking van het literaire werk evenals het recht om de beelden en het geluid van het werk te registreren of te laten registreren.

⁵ Art. 39 van de wet betreffende het auteursrecht en de naburige rechten.

⁶ Art. 194ter, § 1, 1ste lid, 3° WIB 1992.

⁷ Andere dan de vennootschappen die audiovisuele werken produceren of de televisieomroepen. Leningen verkregen van een kredietinstelling vallen overigens niet onder het toepassingsgebied van het mechanisme.

⁸ Art. 194ter, § 2, 1ste lid WIB 1992.

⁹ Het begrip “raamovereenkomst” wordt door artikel 194ter, § 1, 1ste lid, 2° WIB 1992 gedefinieerd als “de basisovereenkomst gesloten, naargelang het geval, tussen een in aanmerking komende productievennootschap, enerzijds, en één of meerdere binnenlandse vennootschappen en/of één of meerdere belastingplichtigen als bedoeld in artikel 227, 2°, anderzijds, voor de financiering van de productie van een in aanmerking komend werk met vrijstelling van de belastbare winst”.

¹⁰ Circ. nr. Ci.RH.421/566.524, punt 45, 2de lid.

De wet legt overigens bepaalde andere voorwaarden op die met name betrekking hebben op de investeringsmodaliteiten door de investeringsvennootschap en op de aanwending van deze investering door de productievennootschap. Enkele van deze voorwaarden worden als volgt geformuleerd¹¹:

- de investering kan gerealiseerd worden door de toekenning van leningen en door het verwerven van rechten verbonden aan de productie en de exploitatie van het werk (het zogenaamde “equity-deel”)¹². De leningen mogen echter niet meer dan 40% bedragen van het bedrag dat werd geïnvesteerd in de raamovereenkomst¹³;
- het totaal van de sommen die daadwerkelijk worden gestort door het geheel van de investeerders die deze raamovereenkomst hebben afgesloten en dit in uitvoering van de raamovereenkomst met vrijstelling van winst in de vorm van de tax shelter, mag niet meer bedragen dan 50 % van het totale budget van de productie (fabricage)- en exploitatiekosten van het in aanmerking komend werk en deze sommen moeten daadwerkelijk voor de uitvoering van dat budget worden aangewend;
- de investeringsvennootschap dient de geïnvesteerde sommen binnen de 18 maanden te storten aan de productievennootschap, te rekenen vanaf het sluiten van de raamovereenkomst¹⁴;
- de partijen kunnen voorzien in de toekenning van een optie aan de investeerder, die hem toelaat om, krachtens een wettelijke termijn van onoverdraagbaarheid van maximaal 18 maanden vanaf het sluiten van de raamovereenkomst (en minder indien de film wordt voltooid binnen deze termijn¹⁵), zijn rechten op het werk te verkopen aan een vooraf overeengekomen prijs.

Teneinde te kunnen genieten van de definitieve vrijstelling, dient het werk in ieder geval binnen de vier jaar na het sluiten van de raamovereenkomst te worden voltooid¹⁶.

4. In ruil voor zijn investering ontvangt de investeerder een vorderingsrecht op de productievennootschap (voor wat de lening betreft), evenals de rechten die verbonden zijn aan de productie en de exploitatie van het werk¹⁷.

Wat deze productie- en exploitatierechten betreft, wordt in dit advies enkel het bijzondere, maar in de praktijk het meest voorkomende, geval behandeld waarbij de rechten enkel betrekking hebben op de netto-opbrengst die het werk oplevert (die wordt vaak APNI genoemd, wat staat voor aandeel van de producent in de netto-inkomsten).

¹¹ Voor het overige wordt er verwezen naar artikel 194ter, met name § 4 WIB 1992. Zie eveneens advies 2012/7 met betrekking tot de boekhoudkundige verwerking van de tax shelter in hoofde van de investeerder.

¹² Art. 194ter, § 2, 2de lid WIB 1992.

¹³ Art. 194ter, § 4, 1ste lid, 5° WIB 1992.

¹⁴ Art. 194ter, § 4, 1ste lid, 7° WIB 1992.

¹⁵ Artikel 194ter, § 4, preciseert namelijk onder punt 3° dat “de schuldvorderingen en de eigendomsrechten die werden verkregen bij het afsluiten of de uitvoering van de raamovereenkomst behouden blijven, zonder terugbetaling of retrocessie, in volle eigendom door de oorspronkelijke houder van deze rechten tot de verwezenlijking van het gereed product welke de afgewerkte productie is; de maximale duur van de onoverdraagbaarheid van de rechten welke voortvloeit uit hetgeen voorafgaat is evenwel beperkt tot een periode van achttien maanden vanaf de datum vanaf het afsluiten van de raamovereenkomst bestemd voor de productie van een in aanmerking komend werk”. Er dient opgemerkt te worden dat de investeerders in theorie over de mogelijkheid beschikken om hun rechten door te verkopen vooraleer het werk wordt voltooid.

¹⁶ Art. 194ter, § 4, 7bis WIB 1992 (waarbij het attest waarnaar wordt verwezen door deze bepaling, binnen deze termijn van vier jaar overhandigd dient te worden aan de taxatiedienst van de investeringsvennootschap).

¹⁷ De waardebepaling van de schuldvordering en de rechten verbonden aan het in aanmerking komend werk, zowel op het ogenblik van de vaststelling of de verwerving van deze rechten als bij hun eventuele overdracht, wordt geregeld volgens de gemeenrechtelijke waarderingsregels op boekhoudkundig en fiscaal vlak evenals door de regels die inzake verkenprijzen van toepassing zijn (voornoemde Circ. nr. Ci.RH.421/566.524, punt 56, 10de paragraaf).

2. BOEKHOUDKUNDIGE VERWERKING IN HOOFDE VAN DE PRODUCTIEVENNOOTSCHAP

1. Boekhoudkundige verwerking van de productie van het audiovisueel werk

5. Bij het verwerven van de rechten op het scenario en de dialogen of de rechten op de aanpassing van een literair werk, produceert (of laat) de productievennootschap het audiovisueel werk (produceren).

De productie van het audiovisueel werk verloopt in verschillende fasen, gaande van de casting en de voorbereiding van de opnames (ontwikkeling en pre-productie) tot het mixen en de montage van het werk (post-productie), die worden gespreid over verschillende maanden en zelfs jaren.

6. De audiovisuele werken waarvan de productievennootschap de productie verzekert, worden in de boekhouding opgenomen als immateriële vaste activa (rubriek II aan de actiefzijde van de balans) op rekening 211 *Concessies, octrooien, licenties, know-how, merken en soortgelijke rechten*, aangezien zij bestemd zijn om duurzaam bij te dragen tot de activiteit van de onderneming van de productievennootschap¹⁸.

In het algemeen zal de productievennootschap, voor het beheersgemak, een subrekening 211 openen per audiovisueel werk en zal ze het werk daaronder boeken tegen de waarde die overeenkomt met de vervaardigingsprijs (of, in voorkomend geval, tegen de aanschaffingsprijs voor wat betreft de verworven auteursrechten op het werk, zie *supra*, nr. 1), conform de algemene principes van artikel 35 en volgende van het koninklijk besluit tot uitvoering van het Wetboek van Vennootschappen (KB W.Venn.).

Ook de productiekosten van het werk worden, tot aan de voltooiing ervan en dus met andere woorden tot aan de druk van de standaardkopie (met inbegrip van de hieraan verbonden kosten), aan de actiefzijde opgenomen en maken aldus deel uit van de vervaardigingsprijs.

In dat opzicht zullen de rentelasten van het kapitaal dat is geleend om het werk te financieren, kunnen worden geactiveerd, doch slechts voor zover deze lasten betrekking hebben op de periode die aan de bedrijfsklarheid van deze vaste activa voorafgaat (met andere woorden, volgens onze hypothese, zie *infra*, nr. 8, in principe tot aan de standaardkopie). Wanneer deze rentelasten worden opgenomen in de aanschaffingswaarde van de vaste activa, wordt dit bij de waarderingsregels in de toelichting vermeld (art. 38, 1ste en 3de lid KB W.Venn.).

De productievennootschap zal overigens bij de evaluatie van elk werk rekening houden met artikel 60 KB W.Venn. dat verbiedt dat een immaterieel vast actief op het actief wordt geboekt voor een waarde, bepaald op basis van de vervaardigingsprijs, die hoger is dan een voorzichtige raming van de gebruikswaarde of het toekomstig rendement voor de vennootschap van dit vast actief.

7. De te verrichten boekingen in verband met het voorgaande zijn de volgende.

De auteursrechten die verworven zijn van auteurs en vertolkers vormen immateriële rechten die de productievennootschap rechtstreeks aan de actiefzijde mag opnemen door middel van de volgende boeking:

211X Immateriële vaste activa - Werk [ ]
aan 44 Handelsschulden

¹⁸ Art 15.2 van Richtlijn 78/660/EEG betreffende de jaarrekening van bepaalde vennootschapsvormen ("Vierde Richtlijn").

De uitgaven om het werk te maken, worden in eerste instantie opgenomen onder de kosten en, na rekening te houden met hun aard, geboekt als volgt:

60	Handelsgoederen, grond -en hulpstoffen
61	Diensten en diverse goederen
62	Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen
64	Andere bedrijfskosten
65	Financiële kosten
411	Terug te vorderen btw
	aan 44 Handelsschulden
	45 Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten
	550 Kredietinstellingen: rekening-courant

Vervolgens zullen deze uitgaven worden geactiveerd als vervaardigingskosten van het werk, ten laatste op het einde van het boekjaar. In dit geval zal de volgende boeking gebeuren:

211X	Immateriële vaste activa – Werk [ ]
	aan 720 Geactiveerde interne productie
	6503 Geactiveerde intercalaire interesten (-)

Voor de boekhoudkundige verwerking van de exploitatiekosten van het werk, zie *infra* nr. 19.

2. Afschrijving van het audiovisueel werk

8. Aangezien een audiovisueel werk een beperkte gebruiksduur heeft, zal het overeenkomstig artikel 61, § 1 KB W.Venn.¹⁹ worden afgeschreven volgens het afschrijvingsplan dat werd opgesteld door het beheersorgaan van de productievennootschap²⁰.

De afschrijving van het audiovisueel werk zal in principe aanvangen op het ogenblik dat de productievennootschap de effectieve exploitatie ervan kan starten, met andere woorden, wanneer het voltooide werk vorm heeft gekregen door de standaardkopie. Het is deze hypothese die in het vervolg van dit advies wordt aangehouden. Het is echter niet uitgesloten dat de afschrijving vóór deze datum kan aanvangen.

¹⁹ Er dient opgemerkt te worden dat de verplichting, opgelegd door de fiscale wetgeving, om immateriële vaste activa af te schrijven over een minimale duurtijd van vijf jaar, uitdrukkelijk niet van toepassing is op de audiovisuele werken (art 63 WIB 1992).

²⁰ Art. 28 KB W.Venn.

3. Verkoop van de rechten verbonden aan de productie en de exploitatie van het audiovisueel werk (rechten op de opbrengsten)

9. Voor zover de investering in de tax shelter niet bestaat uit de toekenning van leningen (aangezien deze niet meer mogen bedragen dan 40 % van het totaal van het volgens de raamovereenkomst geïnvesteerde bedrag), bestaat de tegenprestatie uit de verwerving van productie- en exploitatierechten van het in aanmerking komend audiovisueel werk.

In dit advies wordt uitgegaan van de in de praktijk meest voorkomende hypothese dat de productie- en exploitatierechten van het in aanmerking komend audiovisueel werk bestaan uit de rechten op de (toekomstige) exploitatie-opbrengsten die het werk zal opleveren²¹ (zie *supra*, nr. 4).

10. De financiering van de audiovisuele werken door de tax shelter houdt in dat de productievenootschap de rechten op de toekomstige opbrengsten verkoopt aan de investeerder, op een ogenblik waarop het werk zich nog maar in een staat van productie bevindt.

In de veronderstelling dat, op basis van de raamovereenkomst, de productievenootschap zich ertoe verbindt om het werk af te werken en dat zij, zelfs in geval van overmacht, het risico van niet-afwerking van het werk op zich neemt (zodat de investeerder, indien het werk niet wordt afgewerkt, zijn investering in de rechten op de toekomstige opbrengsten krijgt terugbetaald), kan volgens de Commissie worden aangenomen dat de verkoopprijs van de rechten op de toekomstige opbrengsten door de productievenootschap slechts in opbrengst mag worden genomen enkel en alleen als het werk bestaat.

Hieronder worden de boekingen opgenomen die in dat geval moeten gebeuren.

In de onderstaande boekingen wordt rekening gehouden met het feit dat de productievenootschap aan de investeerder een doorverkoopoptie toekent van zijn rechten voor een prijs van 15 (zie onze hypothese, nr. 14 e.v.). Na de mogelijkheid in aanmerking te nemen waarbij de productievenootschap de rechten moet terugkopen in het kader van deze optie, zal de verkoopprijs geboekt worden op een wachtrekening (499) ten belope van de uitoefenprijs van de optie (zijnde 15).

11. Boeking op het moment van het sluiten van de raamovereenkomst: verkoop van de rechten op de toekomstige opbrengsten voor 60²²:

40 Handelsvorderingen	60	
aan 70 Omzet		45
499 Wachtrekening		15

²¹ De modaliteiten van de rechten op de opbrengsten verschillen van de ene overeenkomst tot de andere. Het komt met name voor dat de investeerders hun vordering met betrekking tot de opbrengsten rechtstreeks kunnen doen gelden op de distributeurs van het werk. De rechten op de opbrengsten zullen overigens een beperkte duur hebben (bijvoorbeeld vijf jaar) of ze zullen worden toegekend gedurende de duurtijd van de auteursrechten die de productievenootschap bezit op het werk.

²² De Dienst Voorafgaande Beslissingen (DVB) heeft bevestigd dat noch de prijs, betaald door de investeerder, van de rechten verbonden aan de exploitatie en de productie van het audiovisueel werk, noch de opbrengsten uit deze rechten die werden overgemaakt aan de investeerders, een tegenprestatie inhouden van een verrichting die binnen het toepassingsgebied valt van de btw (zie bijvoorbeeld voorafgaande beslissing nr. 2010.280 van 13 juli 2010, voorafgaande beslissing nr. 900.427 van 15 december 2009 en voorafgaande beslissing nr. 900.396 van 1 december 2009).

70 Omzet	45	
aan 493 Over te dragen opbrengsten		45

Bij de storting door de investeerders van de prijs van de rechten op de toekomstige opbrengsten van het werk wordt de schuldvordering vereffend door de volgende boeking:

550 Kredietinstellingen: rekening-courant	60	
aan 40 Handelsvorderingen		60

Bij de voltooiing van het werk zal de verkoopprijs van de rechten²³ aan de hand van de volgende boeking in opbrengst worden genomen:

493 Over te dragen opbrengsten	45	
aan 70 Omzet		45

12. De verkoop van de rechten op de toekomstige opbrengsten zal in principe een uitzonderlijke afschrijving inhouden van het immaterieel vast actief dat het audiovisueel werk belichaamt.

Immateriële vaste activa moeten immers worden afgeschreven via aanvullende of uitzonderlijke afschrijvingen wanneer, als gevolg van hun technische ontwaarding of de wijziging van economische of technologische omstandigheden, hun boekhoudkundige waarde hoger is dan hun gebruikswaarde voor de vennootschap (artikel 61, § 1, 2de lid KB W.Venn.).

Deze afschrijving zal (hypothetisch gezien, zie *supra* nr. 8) eveneens slechts worden toegepast vanaf het ogenblik dat het werk (de standaardkopie) wordt voltooid: d.i. wanneer het volledig zal zijn geactiveerd en aan zijn economisch leven kan beginnen²⁴.

Om het bedrag van de uitzonderlijke afschrijving te bepalen, zal in principe eveneens rekening worden gehouden met het feit dat de productievennootschap aan de investeerder een doorverkoopoptie toekent van zijn rechten voor een prijs van 15 (zie onze hypothese, *infra*, nr. 14 e.v.). Indien de uitzonderlijke afschrijving die verbonden is aan de verkoop van de rechten, bijvoorbeeld op 60 wordt geschat (waarbij er geen rekening wordt gehouden met de optie), zal de volgende boeking worden verricht.

6601 Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op immateriële vaste activa (toevoegingen)	45	
aan 211X9 Immateriële vaste activa – Werk [ ] – geboekte afschrijvingen		45

13. Ten slotte moet worden opgemerkt dat de verplichting tot doorstorting van de toekomstige opbrengsten van het werk (ten gevolge van de verkoop van het recht op deze opbrengsten) dient te worden vermeld in de toelichting onder de *Overige belangrijke verplichtingen* (artikel 25, § 3 en artikel 94, A, VIII, B KB W.Venn.) vanaf het jaar waarin de raamovereenkomst wordt gesloten.

²³ Behalve het gedeelte van deze prijs dat op de wachtrekening 499 wordt geboekt.

²⁴ Indien de overgedragen rechten een beperkte duurtijd hebben, zal de uitzonderlijke afschrijving logischerwijs niet hoger kunnen zijn dan deze die, bij afwezigheid van de verkoop van de rechten op de opbrengsten, normaliter geboekt hadden moeten worden op het werk gedurende de looptijd van deze rechten.

4. De (door)verkoopoptie, toegekend aan de investeerders, van hun rechten verbonden aan de productie en de exploitatie van het werk (de rechten op de opbrengsten)

14. Om de investeerder te beschermen tegen een te groot verlies op zijn investering in de opbrengstrechten, werd een optiemechanisme in het leven geroepen ten voordele van deze investeerder. Door dit mechanisme kan de investeerder, op een bepaald ogenblik of tijdens een bepaalde periode, de voornoemde rechten doorverkopen tegen een vooraf bepaalde prijs (een “stop loss” optie), zijnde de uitoefenprijs van de optie. Deze optie kan door de productievennootschap zelf worden toegekend of door een derde. In dit advies wordt ervan uitgegaan dat het de productievennootschap is die de verkoopoptie toekent aan de investeerders en dat deze optie wordt toegekend op het moment dat de raamovereenkomst wordt gesloten²⁵.

De optie zal tegen de waarde van de uitoefenprijs worden opgenomen onder de niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen (de rekening 09 *Diverse rechten en verplichtingen*) door middel van de volgende boeking (veronderstel een uitoefenprijs van de optie gelijk aan 15²⁶):

09 Houders van verkoopopties op de rechten op opbrengsten – audiovisueel werk [ ]	15	
aan 09 Verkoopoptie uitgegeven op rechten op opbrengsten – audiovisueel werk [ ]		15

Er zal overigens rekening worden gehouden met deze optie in de boeking waarin de opbrengst wordt erkend die verbonden is aan de verkoop van de opbrengstrechten (zie *supra*, nr. 10 en 11) en, om de uitzonderlijke afschrijving te bepalen, de opbrengst die verbonden is aan de verkoop van deze rechten (*supra*, nr. 12).

5. Terugkoop, in het kader van de uitoefening van de optie, van de rechten verbonden aan de productie en de exploitatie van het werk (de rechten op de opbrengsten) of niet-uitoefening van de optie

15. Door de optie uit te oefenen, verplicht de investeerder de productievennootschap om de opbrengstrechten terug te kopen aan een vooraf vastgelegde prijs, zijnde de uitoefenprijs van de optie.

De terugkoop van de rechten zal als volgt tot uitdrukking worden gebracht in de boekhouding van de productievennootschap, voor een uitoefenprijs van de optie van 15²⁷:

499 Wachtrekening	15	
aan 44 Handelsschulden		15

²⁵ Het is met andere woorden de productievennootschap die zich ertoe verbindt om de rechten terug te kopen.

²⁶ Met andere woorden, een terugkoopprijs van de rechten op de opbrengsten die gelijk is aan 15.

²⁷ De DVB is de mening toegedaan dat men bij de overdracht door de investeerder van deze rechten verbonden aan de exploitatie en de productie van het in aanmerking komend werk kan genieten van de vrijstelling van btw zoals voorzien door artikel 44, § 3, 10° van het Wetboek btw, van toepassing op aandelen, deelnemingen in vennootschappen of verenigingen, obligaties en andere waardepapieren, met uitsluiting van documenten die goederen vertegenwoordigen (zie met name voorafgaande beslissing nr. 2010.280 van 13 juli 2010, voorafgaande beslissing nr. 900.427 van 15 december 2009 en voorafgaande beslissing nr. 900.396 van 1 december 2009).

16. Bovendien wordt de boeking van de niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen met betrekking tot de verkoopoptie tegengeboekt:

09 Verkoopoptie uitgegeven op rechten op opbrengsten – audiovisueel werk [ ]	15	
aan 09 Houders van verkoopopties op de rechten op opbrengsten – audiovisueel werk [ ]		15

17. Indien daarentegen de investeerder beslist om de optie niet te lichten, zal de voornoemde boeking van de niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen eveneens worden tegengeboekt.

Bovendien zal de opbrengst die is opgenomen op de wachtrekening 499 (zie *supra*, nr. 10 en nr. 11), als volgt geboekt worden:

499 Wachtrekening	15	
aan 70 Omzet		15

Bovendien zal de uitzonderlijke afschrijving worden geboekt die niet werd geboekt ten belope van de uitoefenprijs van de optie (*supra*, nr. 12):

6601 Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op immateriële vaste activa [toevoegingen]	15	
aan 211X9 Immateriële vaste activa – Werk [ ] – geboekte afschrijvingen		15

6. Opbrengsten die de exploitatie van het audiovisueel werk oplevert en de retrocessie van deze opbrengsten aan de titularissen van de rechten op deze opbrengsten

18. De exploitatie-opbrengsten van het werk komen voort uit de sommen die aan de productievennootschap worden overgemaakt door de verschillende distributeurs, als tegenprestatie voor de exploitatierechten op het werk (verspreiding in de cinema, op de televisie, op de televisie op aanvraag, op DVD, enz.).

Deze opbrengsten worden doorgaans periodiek toegekend.

Op het ogenblik dat de productievennootschap wordt geïnformeerd door de distributeurs over de opbrengsten die haar toekomen, zal zij overgaan tot de volgende boeking (veronderstel een opbrengst van 4):

40 Handelsvorderingen	4	
aan 70 Omzet		4

Op het ogenblik dat in hoofde van de productievennootschap de verplichting ontstaat om aan de titularissen van de rechten op deze opbrengsten het deel van de opbrengsten door te storten dat hen toekomt²⁸, zal zij overgaan tot de volgende boeking (voor een door te storten bedrag aan opbrengsten van 3):

64 Andere bedrijfskosten		3	
	aan 44 Schuld aan de titularissen van de rechten op de opbrengsten		3

Indien de verplichting tot doorstorting van de opbrengsten op hetzelfde ogenblik ontstaat als de vordering ervan jegens de distributeurs, zou de productievennootschap het deel van de door te storten opbrengsten (bijvoorbeeld 3) kunnen boeken zonder gebruik te maken van de rekening 70 *Omzet*:

40 Handelsvorderingen		4	
	aan 44 Schuld aan de titularissen van de rechten op de opbrengsten		3
	70 Omzet		1

Beschikt de investeerder over een rechtstreekse vordering op de opbrengsten jegens de distributeur en int (bijvoorbeeld gemakshalve) de productievennootschap deze opbrengsten voor rekening van de investeerder, zal de volgende boeking plaatsvinden voor wat de opbrengsten betreft die toekomen aan de investeerder:

550 Kredietinstellingen: rekening-courant		3	
	aan 44 Schuld aan de titularissen van de rechten op de opbrengsten		3

7. Exploitatiekosten van het audiovisueel werk

19. De exploitatiekosten waarmee de productievennootschap wordt geconfronteerd, betreffen kosten die zij maakt om de promotie en de distributie van het audiovisueel werk te verzekeren. Deze kosten worden in principe niet geactiveerd. Ze worden in resultaat genomen op het ogenblik dat ze ontstaan.

8. Leningen toegekend door de investeerders onder de vorm van de tax shelter

20. De boekingen met betrekking tot de toegekende lening vertonen geen bijzonderheden. Het leencontract ontstaat enkel door de afgifte van de geleende sommen aan de lener (het betreft een zogenaamd “reëel” contract (Burgerlijk Wetboek, met name artikel 1892).

²⁸ Dit ogenblik zal afhangen van de bepalingen van de overeenkomst gesloten tussen de productievennootschap en de investeerders.

Op het ogenblik van de ondertekening van de raamovereenkomst, maar vóór de storting van de sommen aan de productievennootschap, ontstaat reeds een kredietverplichting vanwege de investeerder. Deze kredietverplichting wordt in de boekhouding van de productievennootschap tot uiting gebracht door een boeking onder de niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen, meer bepaald in de rekeningen 09 *Diverse rechten en verplichtingen*.

De volgende boeking wordt verricht voor een krediet van 40:

09 Kredietverplichting	40	
aan 09 Schuldeiser voor kredietverplichting		40

De storting van de geleende sommen aan de productievennootschap wordt door de volgende boeking tot uiting gebracht:

550 Kredietinstellingen: rekening-courant	40	
aan 179 Diverse schulden (op meer dan één jaar) of 489 Andere diverse schulden (op ten hoogste één jaar)		40

De boeking van de kredietverplichting onder de niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen (09) wordt vervolgens tegengeboekt.

9. Interesten betaald op de leningen toegekend door de investeerders onder de vorm van de tax shelter

21. De interesten op de leningen worden op dezelfde manier verwerkt als de andere kosten waarmee de productievennootschap wordt geconfronteerd voor de productie van het audiovisueel werk (zie *supra*, nr. 6).

Ze zullen kunnen worden geactiveerd als vervaardigingskost van het audiovisueel werk, maar enkel voor zover ze betrekking hebben op de periode die aan de bedrijfsklarheid van het audiovisueel werk voorafgaat. Met andere woorden, tot aan het drukken van de standaardkopie (volgens onze hypothese, zie *supra*, nr. 8). De activering van de interesten dient te worden vermeld in de toelichting.

10. Subsidies ontvangen door de productievennootschap ter financiering van het audiovisueel werk

22. De boeking met betrekking tot de subsidies vertoont geen bijzonderheden. De Commissie verwijst in dit verband naar haar advies 2011/13 betreffende overheidssubsidies.

» *De boekhoudkundige verwerking van de tax shelter in hoofde van de investeerder (advies 2012/7)*
Advies van 17 april 2012

TREFWOORDEN

Tax shelter – investeerder – rechten op verworven audiovisueel werk – geldbeleggingen – belastingvrije reserves

I. INLEIDING

1. De tax shelter betreft een fiscale stimulans, in het leven geroepen door de wetgever in 2002¹, die de aanmoediging beoogt van de productie van audiovisuele werken in België. De kernbepalingen inzake deze materie zijn opgenomen in artikel 194ter van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992 (WIB 1992)².

In dit advies wordt de boekhoudkundige verwerkingswijze behandeld die volgens de Commissie voor Boekhoudkundige Normen moet worden toegepast voor het tax shelter-mechanisme in hoofde van de investeerder.

Voor alle duidelijkheid worden in dit advies eerst de voornaamste beginselen van het tax shelter-mechanisme hernomen.

2. HET TAX SHELTER-MECHANISME³

A. Toepassingsvoorwaarden

2. De tax shelter laat vennootschappen⁴ toe om te genieten van een vrijstelling van hun winst van 150 % van de sommen aangewend⁵ ter financiering van de productie van een “in aanmerking komend werk”⁶. De in aanmerking komende werken worden op zeer ruime wijze gedefinieerd en betreffen met name fictiefilms, documentaires of animatiefilms, bestemd om in de bioscoop te worden vertoond, lange fictiefilms of animatiereeksen voor televisie en series bestemd voor kinderen en jongeren, zoals educatieve, culturele en informatieve fictieseries bedoeld voor kinderen en jongeren van 0 tot 16 jaar⁷.

---

¹ Art. 128 Programmawet van 2 augustus 2002, dat « Onderafdeling 4. – Ondernemingen die investeren in een raamovereenkomst voor de productie van een audiovisueel werk » en artikel 194ter invoegt in titel III, hoofdstuk II, afdeling 3 van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992, B.S. 29 augustus 2002.

² Dit artikel, vervangen vanaf 2003 (door een programmawet van 22 december 2003) werd meermaals aangepast. De laatste aanpassing werd aangebracht door artikel 7 van de wet van 21 december 2009 houdende fiscale en diverse bepalingen, dat met name het toepassingsgebied op middellange en korte films verruimd heeft.

³ Zie de circulaire van de fiscale administratie nr. Ci.RH.421/566.524 (AFER 42/2004 - AAF 18/2004) van 23 december 2004 en het bijhorende addendum van 26 oktober 2009.

⁴ Andere dan de vennootschappen voor de productie van audiovisuele werken en de televisieomroepen (art. 194ter, § 1, 1ste lid, 1°, WIB 1992). Leningen toegekend door kredietinstellingen worden overigens uitgesloten van het mechanisme (art. 194ter, § 2, lid 2, WIB 1992).

⁵ Het betreft de door de vennootschap daadwerkelijk overgemaakte sommen of sommen dewelke de vennootschap beloofd heeft te betalen ter uitvoering van de raamovereenkomst (wat dit laatste begrip betreft, zie *infra*).

⁶ Art. 194ter, § 2, 1ste lid, WIB 1992.

⁷ Art. 194ter, § 1, 1ste lid, 3°, WIB 1992.

De investering die een Belgische productievennootschap van audiovisuele werken (of een Belgische inrichting van een buitenlandse vennootschap) tot voordeel dient te strekken, dient geregeld te worden door een raamovereenkomst, gesloten tussen de investeerder en de productievennootschap⁸.

De wet voorziet daarenboven in een aantal andere voorwaarden die meer bepaald betrekking hebben op de investeringsmodaliteiten door de investerende vennootschap en op de aanwending van deze investering door de productievennootschap. Enkele van deze voorwaarden luiden als volgt:

- de investering kan gerealiseerd worden door de toekenning van leningen en door het verwerven van rechten verbonden aan de productie en de exploitatie van het werk⁹. De leningen mogen echter niet meer bedragen dan 40 % van het in een raamovereenkomst geïnvesteerde bedrag¹⁰;
- het totaal van de door het geheel van de investeerders die deze raamovereenkomst hebben gesloten daadwerkelijk gestorte sommen ter uitvoering van de raamovereenkomst met vrijstelling van winst in de hoedanigheid van de tax shelter mag niet meer bedragen dan 50 % van het totale budget van de productie- en exploitatiekosten van het in aanmerking komend werk. Deze sommen moeten daadwerkelijk aangewend worden voor de uitvoering van dit budget¹¹;
- de partijen kunnen aan de investeerder een optie toekennen die hem toelaat om na afloop van de wettelijke termijn van onoverdraagbaarheid van maximaal 18 maanden (en minder indien de film wordt afgewerkt alvorens deze termijn afloopt)¹² zijn rechten op het werk te verkopen voor een vooraf afgesproken prijs;
- de investeerder dient de vrijgestelde winst op een afzonderlijke rekening van het passief van zijn balans te boeken. Deze winst kan niet tot grondslag dienen voor de berekening van enige beloning of toekenning (“onaantastbaarheidsvoorwaarde”)¹³.

Deze voorwaarden dienen nageleefd te worden gedurende de volledige fase van tijdelijke vrijstelling van de winst¹⁴ (met betrekking tot dit begrip van tijdelijke vrijstelling zie *infra*, nr. 6). Indien deze voorwaarden daadwerkelijk worden nageleefd, dienen zij opgenomen te worden in attesten waardoor nadien een definitieve vrijstelling van de winst bekomen kan worden (zie *infra*, nr. 7).

3. Als tegenprestatie voor zijn investering, verkrijgt de investeerder productie- en exploitatierechten van het werk (met name het gedeelte dat in de praktijk het “equity-deel” wordt genoemd). In het kader van de lening ontvangt hij tevens een vorderingsrecht jegens de pro-

---

⁸ Het begrip “raamovereenkomst” wordt in artikel 194ter, § 1, 1ste lid, 2° WIB 1992, omschreven als zijnde “de basisovereenkomst gesloten, naargelang het geval, tussen een in aanmerking komende productievennootschap, enerzijds, en één of meerdere binnenlandse vennootschappen en/of één of meerdere belastingplichtigen bedoeld in artikel 227, 2°, anderzijds, voor de financiering van de productie van een in aanmerking komend werk met vrijstelling van de belastbare winst”.

⁹ Art. 194ter, § 2, 2de lid, WIB 1992.

¹⁰ Art. 194ter, § 4, 5°, WIB 1992.

¹¹ Art. 194ter, § 4, 4°, WIB 1992. De voornoemde circulaire nr. Ci.RH.421/566.524 van de fiscale administratie schrijft voor dat “Wanneer meerdere raamovereenkomsten werden gesloten met het oog op de financiering van eenzelfde audiovisueel werk, moet de grens van 50 pct. worden geverifieerd rekening houdend met de totaliteit van de daadwerkelijk gestorte sommen in uitvoering van het geheel van de raamovereenkomsten” (punt 57, 3de lid van de circulaire).

¹² Art. 194ter, § 4, 3°, WIB 1992.

¹³ Art. 194ter, § 4, 1° en 2°, WIB 1992.

¹⁴ Art. 194ter, § 4, 9°, WIB 1992.

ductievennootschap¹⁵. Wat de rechten betreft die verbonden zijn aan de productie en de exploitatie van het werk, wordt in dit advies enkel het bijzondere, maar het in de praktijk meest voorkomende geval behandeld waarbij de rechten enkel betrekking hebben op een deel van de netto-opbrengst die het werk oplevert. Deze rechten worden meestal APNI-rechten genoemd (aandeel van de producent in de netto-inkomsten).

B. Fiscaal voordeel

4. Door het mechanisme kan de belastbare winst van de investeerder ten belope van 150 % van het bedrag dat werd geïnvesteerd in een (of meerdere) audiovisue(e)l(e) werk(en) worden vrijgesteld van de vennootschapsbelasting of van de belastingen op het inkomen van niet-ingezetenen (vennootschappen).

Het bedrag dat in aanmerking komt voor de vrijstelling, wordt echter per boekjaar aan twee beperkingen onderworpen:

- enerzijds mag de vrijgestelde winst niet hoger zijn dan de helft van de belastbare gereserveerde winst van de investeerder van het desbetreffende boekjaar die is vastgesteld vooraleer de vrijgestelde tax shelter-reserve werd aangelegd;
- anderzijds mag het vrijgestelde bedrag niet hoger zijn dan 750.000 € per boekjaar, zijnde 150 % van een vooropgesteld bedrag van 500.000 €¹⁶.

C. Procedure

5. In artikel 194ter WIB 1992 wordt het vrijstellingsregime in twee fasen geregeld.

In de eerste fase gebeurt een tijdelijke en voorwaardelijke vrijstelling die, indien alle voorwaarden zijn vervuld, resulteert in een definitieve en onvoorwaardelijke vrijstelling.

EERSTE FASE

6. De investerende vennootschap kan aanspraak maken op de tijdelijke vrijstelling vanaf het boekjaar waarin de raamovereenkomst werd gesloten. Met deze raamovereenkomst verbindt de investeerder zich er op een zekere en onherroepelijke wijze toe om de overeengekomen sommen over te maken¹⁷.

Het eventuele overschot van de vrijstelling kan, gedurende de tijdelijke vrijstellingsfase, worden overgedragen naar uiterlijk het boekjaar dat voorafgaat aan de definitieve vrijstelling (zie *infra*, nr. 7), met andere woorden, maximaal naar de drie volgende boekjaren¹⁸.

Indien tijdens de tijdelijke vrijstellingsfase één van de door de wet voorziene voorwaarden niet meer wordt vervuld tijdens een boekjaar, wordt de voorheen vrijgestelde winst aange-merkt als belastbare winst voor dat boekjaar¹⁹.

¹⁵ De waardebepaling van de schuldvorderingen en de rechten die verbonden zijn aan het in aanmerking komend werk wordt, zowel op het ogenblik van de vaststelling of de verwerving van deze rechten als bij hun eventuele overdracht, geregeld door de gemeenrechtelijke waarderingsregels op boekhoudkundig en fiscaal vlak evenals door de regels die inzake verrekenprijzen van toepassing zijn (voornoemde circulaire nr. Ci.RH.421/566.524, punt 56, 10de lid).

¹⁶ Art. 194ter, § 3, 1ste lid, WIB 1992.

¹⁷ Art. 194ter, § 2, 1ste lid, WIB 1992 en de voornoemde circulaire nr. Ci.RH.421/566.524, punt 44, 1ste lid.

¹⁸ Art. 194ter, § 3, 2de en 3de lid, WIB 1992

¹⁹ Art. 194ter, § 4, 9°, 2de lid, WIB 1992.

TWEEDE FASE

7. Indien alle door de wet voorziene voorwaarden ononderbroken²⁰ werden vervuld tijdens de eerste fase, kan de definitieve vrijstelling worden toegekend op basis van de twee attesten die voorgelegd dienen te worden aan de fiscale administratie. In het ene attest, dat wordt uitgegeven door de taxatiedienst van de producerende vennootschap, wordt met name het in aanmerking komend karakter van het werk bevestigd, evenals de aanwending van de geïnvesteerde sommen. In het andere attest, dat wordt uitgegeven door de Gemeenschap waarvan het werk afhangt, wordt de voltooiing van het werk bevestigd²¹.

De investerende vennootschap geniet van de definitieve vrijstelling voor het boekjaar waarin zij haar laatste attest naar haar taxatiedienst stuurt, op voorwaarde dat de verzending plaatsvindt binnen de vier jaar na het sluiten van de raamovereenkomst²².

Vanaf het bekomen van deze definitieve vrijstelling, dienen de voornoemde voorwaarden (*supra*, nr. 2) niet meer te worden vervuld.

3. BOEKHOUDKUNDIGE VERWERKING IN HOOFDE VAN DE INVESTEERDER

A. Boekhoudkundige kwalificatie van de rechten verbonden aan de productie en de exploitatie van het audiovisueel werk

8. Zoals eerder is aangehaald, heeft dit advies betrekking op de in de praktijk meest voorkomende hypothese dat de productie- en de exploitatierechten van het audiovisueel werk enkel bestaan uit de rechten op de (toekomstige) opbrengst die het werk oplevert, waarbij de investeerder geen auteursrechten op het werk bekomt.

De rechten die werden overgedragen aan de investeerder zijn geen immateriële vaste activa zoals is bepaald door artikel 95, § 1, KB W.Venn., punt II, met name: a) kosten van onderzoek en ontwikkeling; b) concessies, octrooien, licenties, know-how, merken en andere gelijkaardige rechten; c) goodwill; d) vooruitbetalingen op immateriële vaste activa.

Deze rechten, die kunnen worden omschreven als de contractuele rechten om geld te krijgen van een andere entiteit, zijn daarentegen van dezelfde aard als financiële activa.

Om te bepalen of deze rechten, in hun hoedanigheid van financiële activa, moeten worden geboekt onder de vaste activa (financiële vaste activa), dan wel onder de vlottende activa (geldbeleggingen), zal rekening worden gehouden met de bestemming die daaraan wordt gegeven door de investerende vennootschap²³.

Om geboekt te worden als een vast actief, dient het actief duurzaam bij te dragen tot de activiteit van de investerende vennootschap²⁴. Enerzijds dienen de financiële vaste activa in het bijzonder tot doel te hebben om duurzaam de activiteit te ondersteunen van de onderneming die van de investering geniet (wanneer de investering de vorm aanneemt van een schuldvordering)²⁵.

²⁰ Art. 194ter, § 4, 9°, 1ste lid, WIB 1992.

²¹ Art. 194ter, § 4, 1ste lid, 7° en 7°bis WIB 1992.

²² Art. 194ter, § 4bis, WIB 1992.

²³ Art 15.1 Richtlijn 78/660/EEG van 25 juli 1975 betreffende de jaarrekening van bepaalde vennootschappen (hierna: Vierde Richtlijn).

²⁴ Art. 15.2 Vierde EEG-Richtlijn.

²⁵ Zie eveneens het CBN-advies 147/1 - Vastrentende effecten : financiële vaste activa of geldbeleggingen ? Criteria, *Bulletin CBN*, nr. 15, oktober 1984, 21.

Anderzijds dienen zij door het scheppen van een duurzame en specifieke band met die ondernemingen de eigen bedrijfsuitoefening van de vennootschap te bevorderen (wanneer de investering onder de vorm van aandelen gebeurt) (art. 95, §1, punt IV.C, KB W.Venn.).

De Commissie meent dat een investering in de tax shelter niet tot doel heeft om een productievennootschap op duurzame wijze te ondersteunen of om met deze vennootschap een duurzame en specifieke band te ontwikkelen teneinde bij te dragen tot haar activiteit.

De vennootschap die investeert in een in aanmerking komend werk, ondersteunt namelijk vaak een specifiek project met name de productie van desbetreffend werk en niet de algemene werking van de productievennootschap. Het betreft een specifieke investering die meestal vreemd is aan de eigen bedrijfsuitoefening van de investerende vennootschap en die beperkt is in de tijd. De tax shelter-bepalingen vereisen geen enkel stabiel verband van financiële, industriële of commerciële aard tussen de investeerder en de productievennootschap.

De opbrengstrechten worden gekwalificeerd als vlottende actiefbestanddelen die worden geboekt onder de geldbeleggingen (rubriek VIII.B. Overige beleggingen). Aangezien de opbrengstrechten noch aan vastrentende effecten noch aan termijndeposito's kunnen worden gelijkgesteld, dienen zij bij voorkeur te worden geboekt op een subrekening 51 *Aandelen*. De Commissie is van plan om aan de Regering voor te stellen om de benaming en indeling van rekening 51 te wijzigen in *Aandelen en geldbeleggingen andere dan vastrentende beleggingen*.

B. Te verrichten boekingen tijdens de verschillende fasen van het vrijstellingsmechanisme van de tax shelter

9. De volgende analyse wordt geïllustreerd door een voorbeeld waarbij een investerende vennootschap een investering doet ten belope van 100, waarvan 40 in de vorm van leningen en 60 in de vorm van verwerving van de rechten op het in aanmerking komend werk.

1. BIJ DE ONDERTEKENING VAN DE RAAMOVEREENKOMST

10. Door de raamovereenkomst te ondertekenen, verbindt de investerende vennootschap zich er onherroepelijk toe om aan de productievennootschap het overeengekomen investeringsbedrag over te maken (in casu 100).

1.1. Leningen verleend aan de productievennootschap van de audiovisuele werken

11. Het leencontract is een "reëel" contract, dat enkel ontstaat door de afgifte van de geleende sommen aan de lener (Burgerlijk Wetboek, met name artikel 1892).

Indien de overmaking van de sommen die worden geleend aan de productievennootschap pas gebeurt in de loop van een later boekjaar dan het boekjaar waarin de overeenkomst werd ondertekend, bestaat er desalniettemin reeds bij de ondertekening van de overeenkomst een kredietverplichting vanwege de investeerder. De investeerder zal deze verplichting opnemen in zijn boekhouding onder de niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen door middel van de volgende boeking:

09 Debiteuren wegens kredietverplichtingen	40	
aan 09 Kredietverplichtingen		40

Op het ogenblik waarop de geleende sommen worden overgemaakt, zal de volgende boeking worden verricht:

291 Overige vorderingen op meer dan één jaar	40	
416 Diverse vorderingen (op ten hoogste één jaar)	40	
	aan 550 Kredietinstellingen: rekening-courant	40

De boekingen op de orderekeningen worden op dit moment tegengeboekt.

1.2. Rechten op de verworven opbrengsten van het in aanmerking komend werk

12. Op het moment van de ondertekening van de raamovereenkomst zal de volgende boeking worden verricht:

51 Aandelen (rechten op de opbrengsten van het audiovisueel werk [X])	60	
	aan 48 Diverse schulden	60

Op het moment van de overmaking van de aankoopprijs van de rechten, gebeurt de volgende boeking:

48 Diverse schulden	60	
	aan 550 Kredietinstellingen: rekening-courant	60

1.3. Verkoopoptie van de rechten op de opbrengsten

13. Zoals eerder werd aangehaald, kan de investerende vennootschap van een productievennootschap of van een derde, een (her)verkoopoptie (put-optie) bekomen op de opbrengstrechten die zij ontvangt op het in aanmerking komend werk. Hierdoor kan de investerende vennootschap de emittent van deze optie verplichten om aan haar zijn rechten te verkopen (of deze terug te kopen) tegen een vooraf bepaalde prijs. Deze optie wordt doorgaans toegekend op het moment van het afsluiten van de raamovereenkomst.

De toekenning van de optie impliceert op zich geen wijziging van het vermogen van de investerende vennootschap. De optie vormt echter wel een recht dat dient te worden opgenomen onder de niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen (klasse 0).

Indien de (her)verkoopprijs van de rechten in het kader van de optie 15 bedraagt, dient bij de toekenning van deze optie de volgende boeking te worden verricht:

09 Verkoopoptie van de rechten op de opbrengsten van het audiovisueel werk [X]	15	
	aan 09 Houder van de verkoopoptie van de rechten op de opbrengsten van het audiovisueel werk [X]	15

2. TIJDELIJKE EN VOORWAARDELIJKE VRIJSTELLING VAN DE WINST

14. Van zodra de investerende vennootschap zich door de ondertekening van de raamovereenkomst onherroepelijk verbindt jegens de productievennootschap van audiovisuele werken om de overeengekomen investering over te maken, kan zij genieten van een vrijstelling van de vennootschapsbelasting ten belope van 150 % van het geïnvesteerde bedrag, zelfs indien zij de investering nog niet heeft overgemaakt. Deze vrijstelling wordt echter onderworpen aan de hierboven opgesomde beperkingen (randnummer 4), met name dat de vrijgestelde winst niet hoger mag zijn dan de helft van de belastbare gereserveerde winst van de investerende vennootschap van het betreffende boekjaar die werd vastgesteld vooraleer de vrijgestelde tax shelter-reserve werd aangelegd en dat het vrijgestelde bedrag niet hoger mag zijn dan 750.000 € per boekjaar, zijnde 150 % van een vastgelegd bedrag van 500.000 €.

Teneinde de naleving te verzekeren van de in artikel 194ter, § 4, 1° en 2° WIB 1992 voorziene “onaantastbaarheidsvoorwaarde” gedurende de tijdelijke en voorwaardelijke vrijstellingsfase, dient de investerende vennootschap de vrijgestelde winst te boeken en te behouden op een afzonderlijke rekening van het passief. Deze winst mag bovendien niet dienen als berekeningsbasis voor welke vergoeding of toekenning dan ook en dit tot aan de verzenddatum van de laatste van de twee hiervoor aangehaalde attesten (zie randnummer 7).

Teneinde de volledige toepassing van het tax shelter-mechanisme mogelijk te maken, aanvaardt de CBN twee boekingsmethoden die kunnen worden toegepast om de vrijgestelde winst op een afzonderlijke rekening van het passief op te nemen. De keuze voor de ene, dan wel voor de andere methode behoort toe aan de raad van bestuur van de investerende vennootschap.

Als de vennootschap bijvoorbeeld in de loop van het jaar X zich ertoe verbindt om via een raamovereenkomst 100 te investeren in tax shelter, dan heeft zij recht op een potentiële vrijstelling van de winst van 150.

Volgens de eerste methode kan de investerende vennootschap vanaf de ondertekening van de raamovereenkomst het gehele bedrag van de potentiële vrijstelling boeken als een belastingvrije reserve op een afzonderlijke rekening van het passief (methode 1).

In dit geval zal de volgende boeking plaatsvinden in de loop van het jaar X:

689 Toevoeging aan de belastingvrije reserves	150	
aan 132 Belastingvrije reserves		150

Het geval waarbij er geen of onvoldoende winst is van de belastbare periode in kwestie (in dit geval het jaar X) heeft geen weerslag op deze boeking.

De CBN meent ook dat de investerende vennootschap slechts het bedrag van de vrijstelling waarvan zij daadwerkelijk geniet op een afzonderlijke rekening van het passief kan boeken (onder de belastingvrije reserves) en dit voor elk jaar dat zij geniet van deze vrijstelling van de winst (methode 2). In ditzelfde voorbeeld gaan we ervan uit dat de investerende vennootschap voor het jaar X enkel kan genieten van een vrijstelling ten belope van 50 ten gevolge van een tekort aan belastbare gereserveerde winst van het betreffende boekjaar.

Volgens deze tweede methode zal zij in de loop van het jaar X overgaan tot de volgende boeking:

689 Toevoeging aan de belastingvrije reserves	50	
aan 132 Belastingvrije reserves		50

Indien ze tijdens het volgende boekjaar (X+1) over voldoende belastbare winstreserves beschikt, zodat zij kan genieten van de vrijstelling voor de overige 100, zal zij de volgende boeking verrichten:

689 Toevoeging aan de belastingvrije reserves	100	
aan 132 Belastingvrije reserves		100

15. In de loop van het jaar waarin de raamovereenkomst wordt gesloten, wordt het totaalbedrag van de mogelijke vrijstelling opgenomen in de toelichting en dit bedrag wordt dienovereenkomstig verminderd wanneer de investerende vennootschap daadwerkelijk geniet van de vrijstelling van deze winst.

3. VERWERKING VAN HET GEDEELTE VAN DE OPBRENGSTEN EN INTERESTEN DIE TOEKOMEN AAN DE INVESTERENDE VENNOOTSCHAP

16. De opbrengsten die het werk oplevert, worden in de boekhouding van de investeerder opgenomen als een financiële opbrengst onder de *Opbrengsten uit vlottende activa* (rekening 751 van het MAR). Deze opbrengsten zullen in de resultatenrekening worden opgenomen in de loop van de boekhoudperiode waarin ze werden vastgesteld en als zeker erkend, dit eventueel via de overlopende rekeningen.

Laten we er bij wijze van voorbeeld van uitgaan dat op 15 januari 2012 de producent van het in aanmerking komend werk de investeerder op de hoogte brengt van de opbrengsten die aan de investeerder toekomen voor 2011, zijnde 3. Deze opbrengst wordt voor het boekjaar 2011 als volgt opgenomen in de boekhouding van de investeerder:

491 Verkregen opbrengsten	3	
aan 751 Opbrengsten uit vlottende activa		3

17. Daarnaast zal de investeerder de interesten die hem toekomen in het kader van de lening op de gebruikelijke manier boeken.

4. ZOLANG DE INVESTEERDER ZIJN RECHT OP DE OPBRENGSTEN BEZIT

18. Er worden waardeverminderingen geboekt op de rechten op de ontvangen opbrengsten, teneinde, conform de artikelen 74 en 75 KB W.Venn., rekening te houden met hun realisatiewaarde en met de evolutie van deze realisatie- of marktwaarde alsook met de risico's die eigen zijn aan de aard van de goederen in kwestie of de uitgeoefende activiteit.

Indien bijvoorbeeld het bestuursorgaan van de investerende vennootschap meent dat er een waardevermindering dient te worden geboekt op de rechten op de verworven opbrengsten ten belope van 20, zal de volgende boeking worden verricht:

6510	Toevoeging aan waardeverminderingen op vlottende activa	20	
	aan 519 Geboekte waardeverminderingen op aandelen		20

5. OP HET MOMENT VAN DE OPTIELICHTING

19. We veronderstellen dat de optie wordt gelicht op de datum die is vastgelegd in de overeenkomst en dat de uitoefenprijs 15 bedraagt.

De volgende boeking wordt verricht:

550 Kredietinstellingen: rekening-courant	1	
652 Minderwaarden op de realisatie van vlottende activa	45	
	aan 51 Aandelen	60

In de veronderstelling dat het bestuursorgaan van de investerende vennootschap eerder heeft beslist om een waardevermindering te boeken (*cf. supra*, nr. 18), wordt de minderwaarde dienovereenkomstig verminderd en vindt de volgende boeking plaats:

550 Kredietinstellingen: rekening-courant	15	
519 Geboekte waardeverminderingen op aandelen	20	
652 Minderwaarden op de realisatie van vlottende activa	25	
	aan 51 Aandelen	60

Bij het lichten van de optie, worden de orderekeningen tegengeboekt:

09 Houder van de verkoopoptie van de rechten op de opbrengsten van het audiovisueel werk [X]	15	
	aan 09 Verkoopoptie van de rechten op de opbrengsten van het audiovisueel werk [X]	15

6. OP HET MOMENT VAN DE AFLOSSING VAN DE SCHULDVORDERING

20. De volgende boeking vindt plaats:

550 Kredietinstellingen: rekening-courant	40	
	aan 751 Opbrengsten uit vlottende activa	40

7. OP HET MOMENT VAN DE DEFINITIEVE VRIJSTELLING OF VAN HET VERLIES VAN DE VRIJSTELLING

21. Indien alle door de wet voorgeschreven voorwaarden werden nageleefd, geniet de investeerder van een definitieve vrijstelling van de winst die tot op dat moment slechts tijdelijk was vrijgesteld. Deze definitieve vrijstelling van de winst wordt als volgt weergegeven (in de veronderstelling dat 150 daadwerkelijk tijdelijk werd vrijgesteld):

132 Belastingvrije reserves	150	
aan 133 Beschikbare reserves		150

22. In het tegenovergestelde geval, met andere woorden tijdens de fase van de tijdelijke vrijstelling, wanneer één of meerdere voorwaarden niet (meer) zijn vervuld, verliest de investerende vennootschap het genot van de vrijstelling van de voornoemde winst.

Op het moment van het verlies van de vrijstelling, wordt de volgende boeking verricht:

132 Belastingvrije reserves	150	
aan 789 Onttrekkingen aan de belastingvrije reserves		150

23. Als de investerende vennootschap door de toepassing van de hierboven omschreven eerste methode (randnummer 14) het geheel van de potentiële vrijstelling waar zij recht op heeft, heeft geboekt als een belastingvrije reserve, kan het voorvallen dat de investerende vennootschap uiteindelijk niet daadwerkelijk heeft kunnen genieten van de gehele vrijstelling binnen de tijdslimieten voorzien in artikel 194ter, § 3, derde lid WIB 1992 omdat er geen of onvoldoende winst beschikbaar was van de belastbare periodes in kwestie. In dit geval dient zij eveneens dienovereenkomstig een onttrekking toe te passen op deze belastingvrije reserves.

Als de investerende vennootschap enkel heeft kunnen genieten van een vrijstelling van 120, zal de volgende boeking plaatsvinden op het moment van de definitieve vrijstelling:

132 Belastingvrije reserves	150	
aan 789 Onttrekkingen aan de belastingvrije reserves		30
133 Beschikbare reserves		120

DIT ADVIES VERVANGT CBN-ADVIES 2010/7

» *De boekhoudkundige verwerking van de inbreng in eigendom in een Belgische burgerlijke maatschap die niet de rechtsvorm heeft aangenomen van een handelsvennootschap (advies 2012/8) Advies van 6 juni 2012*

TREFWOORD

Burgerlijke maatschap

I. INLEIDING

1. Aan de Commissie werd gevraagd hoe een onderneming die een inbreng verricht in een burgerlijke maatschap dit in haar boekhouding en jaarrekening tot uitdrukking dient te brengen.

Dit advies behandelt de inbrengen die de vorm aannemen van een inbreng in eigendom in een Belgische¹ burgerlijke maatschap die niet de rechtsvorm heeft aangenomen van een handelsvennootschap. Nadat de vraag is beantwoord of in dit specifieke geval sprake is van realisatie, komt de boekhoudkundige verwerking aan bod.

2. INBRENG IN EEN BELGISCHE BURGERLIJKE MAATSCHAP DIE NIET DE RECHTSVORM HEEFT AANGENOMEN VAN EEN HANDELSVENNOOTSCHAP

2. De burgerlijke maatschap wordt beheerst door de bepalingen van het Wetboek van Vennootschappen (hierna: W.Venn.) en door haar statuten.

3. Gelet op het feit dat een burgerlijke maatschap geen rechtspersoonlijkheid heeft en dus niet over een afgescheiden vermogen beschikt², worden de ingebrachte goederen³ geen eigendom van de maatschap, maar komen deze daarentegen in mede-eigendom tussen de verschillende vennoten.⁴ Een rechtspersoon die een goed (in eigendom) inbrengt in een burgerlijke maatschap, blijft dus eigenaar voor zijn onverdeeld aandeel, voor zover in de maatschaps-overeenkomst niet anders is bepaald.⁵

---

¹ Voor de boekhoudkundige verwerking van deelnemingen in vennootschappen naar buitenlands recht, zie CBN-advies 168-1 – Boekhoudkundige verwerking van deelnemingen in vennootschappen naar buitenlands recht, die niet alle kenmerken van rechtspersoonlijkheid hebben, *Bull. CBN*, nr. 31, december 1993, 31-33.

² Artikel 2 W.Venn. en artikel. 46 W.Venn.

³ Krachtens artikel 19, lid 2 W.Venn. moet iedere vennoot geld of andere goederen of zijn nijverheid in de vennootschap inbrengen.

⁴ Er wordt aangenomen dat de in gemeenschap ingebrachte goederen in principe geregeld worden door de bepalingen zoals die van toepassing zijn op de gemeenrechtelijke mede-eigendom (art. 577-2 Burgerlijk Wetboek e.v.), voor zover evenwel de specifieke kenmerken van de vennootschapsovereenkomst hiervan niet afwijken; zie ook: J. VANOVERBEKE, “De familiale burgerlijke vennootschap – een instrument voor successieplanning”, *T.F.R.* 2000, 609; E. SPRUYT & H. BERQUIN, *Praktijkgids KMO-overdracht 2006*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2006, 429 e.v.; A. HAELTERMAN, *Fiscale transparantie Theorie en praktijk in België*, Kalmthout, Biblio, 1992, 109-110; T. LAUWERS, “Fiscale aspecten van minder courante vennootschapsvormen”, *T.F.R.* 2002, afl 231, 1043.

⁵ B. SMETS & J.P. VINCKE, *De Maatschap*, Antwerpen, Standaard Uitgeverij, 2000, 26-31.

4. De Commissie voor Boekhoudkundige Normen omschrijft in advies 157/2 – Realisatiebeginsel (behalve bij fusie) het realisatiebeginsel ingeval van inbreng in een vennootschap *met rechtspersoonlijkheid*. Volgens de Commissie wordt niet betwist dat een goed dat ingebracht wordt, gerealiseerd is. Dit goed wordt immers uit het vermogen van de inbrenger gehaald en toegevoegd aan het vermogen van de vennootschap waarin het wordt ingebracht, terwijl de inbrenger meestal een actiefbestanddeel krijgt van een volledig andere aard dan het ingebrachte goed.⁶

5. De rechtsleer is van mening dat de vraag of realisatie plaatsvindt moeilijker te beantwoorden is in het kader van een inbreng in een onverdeeldheid, aangezien elk van de deelnemers onverdeelde eigendomsrechten verwerft op alle goederen van de onverdeeldheid. Het is bovendien zo dat indien één deelnemer roerende goederen inbrengt en een andere deelnemer onroerende goederen inbrengt, elk van hen na de inbreng onverdeelde rechten bezit zowel in de onroerende als de roerende goederen.⁷

6. Dit wijst er volgens de Commissie op dat wel degelijk een eigendomsoverdracht, en bijgevolg realisatie, plaatsvindt: de deelnemer die enkel een onroerend goed inbracht in een onverdeeldheid met bijvoorbeeld twee andere deelnemers zal, ingeval elke partij een gelijkwaardig goed inbrengt:

- zijn proportioneel aandeel (1/3) in het eigendomsrecht over het door hem ingebrachte goed behouden;
- in ruil voor de afstand van 2/3 van zijn eigendomsrecht op het onroerend goed, onverdeelde eigendom in de door de andere deelnemers ingebrachte (on)roerende goederen verwerven, en in voorkomend geval een meerwaarde realiseren op deze 2/3 waarvan de eigendom wordt afgestaan.⁸

3. BOEKHOUDKUNDIGE VERWERKING: PROPORTIONELE INTEGRATIE CONFORM HET CBN-ADVIES 3/3 INZAKE TIJDELIJKE HANDELSVENNOOTSCHAPPEN

7. Aangezien de burgerlijke maatschap, net zoals de tijdelijke handelsvennootschap en de stille handelsvennootschap, niet over rechtspersoonlijkheid en dus ook niet over een afgescheiden vermogen beschikt, is de Commissie van mening dat het aandeel in de burgerlijke maatschap niet geboekt kan worden als financieel vast actief⁹ op de balans van de inbrengende rechtspersoon.

⁶ CBN-advies 157/2 – Realisatiebeginsel (behalve bij fusie), *Bull. CBN*, nr. 26, maart 1991, 11-13; Zowel in juridisch opzicht als in de economische werkelijkheid is er sprake van een onderbreking in de continuïteit, wat kenmerkend is voor het begrip realisatie. Wat een inbreng in een vennootschap met rechtspersoonlijkheid betreft, stelt de problematiek van de realisatie zich m.a.w. op duidelijke wijze aangezien in ruil voor roerende of onroerende activa een participatie wordt verkregen die per definitie steeds roerend is en een eigen aard heeft; zie A. HAELTERMAN, *Fiscale transparantie Theorie en praktijk in België*, Kalmthout, Biblo, 1992, 109-110; T. LAUWERS, “Fiscale aspecten van minder courante vennootschapsvormen”, *T.F.R.* 2002, afl 231, 1043.

⁷ A. HAELTERMAN, *Fiscale transparantie Theorie en praktijk in België*, Kalmthout, Biblo, 1992, 109-110; T. LAUWERS, “Fiscale aspecten van minder courante vennootschapsvormen”, *T.F.R.* 2002, afl 231, 1043.

⁸ De Commissie is van oordeel dat de verrichting van een inbreng in een burgerlijke maatschap valt onder de rechtspraak terzake die stelt dat een meerwaarde wordt verwezenlijkt, wanneer er kan over beschikt worden door de overdracht van het goed zelf waarop ze betrekking heeft, en dat er verwezenlijking of realisatie is bij elke rechtshandeling waarbij één of meer activa het patrimonium verlaten en door een tegenwaarde worden vervangen, ongeacht of de meerwaarde wordt verwezenlijkt bij verkoop, hetzij bij een inbreng in vennootschap, bij ruil, onteigening, opeising in eigendom, ontvangst van een verzekeringsvergoeding bij vernieling, enz. (Cass. 9 februari 1960, *Bull. Bel.* nr. 366, 1181; Gent, 20 juni 1961, *Bull. Bel.*, nr. 384, 425; zie ook *Com. IB*, 21/30 en 21/31).

⁹ Voor de omschrijving van de rubriek financiële vaste activa, zie artikel 95 van het uitvoeringsbesluit van het Wetboek van Vennootschappen (hierna: KB W.Venn.).

8. Ook de boekhoudkundige verwerkingsmethode van de inbreng in de burgerlijke maatschap dient volgens de Commissie gebaseerd te worden op de principes die werden uiteengezet in het advies omtrent de boekhoudkundige verwerking van de verrichtingen van tijdelijke handelsvennootschappen.¹⁰ Verrichtingen van geïntegreerde tijdelijke handelsvennootschappen worden bij voorkeur verwerkt volgens de proportionele integratiemethode. Bij deze methode wordt elke rubriek van de balans en van de resultatenrekening geïntegreerd in verhouding tot het aandeel dat de partner in kwestie heeft in de desbetreffende tijdelijke handelsvennootschap, waarna de nodige correcties en eliminaties worden verricht.¹¹ Volgens de Commissie dient men in geval van inbreng in een burgerlijke maatschap op analoge wijze tewerk te gaan. Op die manier zal in de balans van de inbrengende rechtspersoon, de inbrenger als eigenaar van zijn aandeel in de activa en passiva van de burgerlijke maatschap (en dus niet als onverdeeld eigenaar in de totaliteit) komen.¹²

Aangezien de zeggenschap over activa in onverdeeldheid niet dezelfde is als de zeggenschap over activa in volle eigendom, beveelt de Commissie aan dat de inbrengende vennootschap in de toelichting bij haar jaarrekening, meer bepaald onder de algemene waarderingsregels, een opsplitsing maakt tussen de activa in volle eigendom en de activa in onverdeeldheid.

Voorbeeld

In totaal worden door drie deelgenoten (vennootschappen A, B en C) voor 700.000 euro aan activa ingebracht in een burgerlijke maatschap. Deze goederen komen naar aanleiding van de inbreng in onverdeeldheid tussen de 3 vennoten.

Artikel 39 KB W.Venn. bepaalt het volgende:

“ De inbrengwaarde stemt overeen met de bedongen waarde van de inbreng.

In geval van bestemming voor of inbreng in een onderneming die geen vennootschap met eigen rechtspersoonlijkheid is, moet onder inbrengwaarde worden verstaan de waarde van de goederen bij de inbreng of de bestemming. De inbrengwaarde mag niet hoger zijn dan de prijs die op het ogenblik van de inbreng of de bestemming voor de aankoop van de betrokken goederen op de markt zou moeten worden betaald.”

Vennootschap A brengt een gebouw in met boekwaarde 300.000 euro. Er wordt overeengekomen dat de inbreng gebeurt tegen 400.000 euro.

Vennootschap B brengt rollend materieel in met boekwaarde 100.000 euro. De boekwaarde stemt overeen met de waarde van de goederen bij de inbreng.

Vennootschap C brengt een pakket aandelen in met een boekwaarde van 200.000 euro. De boekwaarde stemt overeen met de waarde van de goederen bij de inbreng.

De statuten van de maatschap bepalen het volgende :

“Het aandeel van vennootschap A in de maatschap bedraagt 4/7.

Het aandeel van vennootschap B in de maatschap bedraagt 1/7.

Het aandeel van vennootschap C in de maatschap bedraagt 2/7.”

¹⁰ Zie CBN-advies 3/3 – Advies inzake de boekhoudkundige verwerking van verrichtingen van tijdelijke handelsvennootschappen, *Bull. CBN*, nr. 48, mei 2009, 5-52.

¹¹ CBN-advies 3/3 – Advies inzake de boekhoudkundige verwerking van verrichtingen van tijdelijke handelsvennootschappen, *Bull. CBN*, nr. 48, mei 2009, 5-52.

¹² De Commissie zal een onderzoek verrichten naar de mogelijkheid om in de Boekhoudwet op te nemen dat in de gevallen waarin een entiteit, die is onderworpen aan de Wet van 17 juli 1975, deelneemt in een burgerlijke maatschap, en deze entiteit dus ook zelf deze inbreng moet rapporteren, de burgerlijke maatschap *de facto* gehouden is een autonome boekhouding te voeren.

De totale activa van de burgerlijke maatschap bedragen dan 700.000 euro :

- gebouw met inbrengwaarde 400.000 euro
- rollend materieel met inbrengwaarde 100.000 euro
- pakket aandelen met inbrengwaarde 200.000 euro.

Na de inbreng in de burgerlijke maatschap zullen volgende bedragen op de balans van vennootschap A voorkomen.

BALANS VENNOOTSCHAP A (AANDEEL IN DE MAATSCHAP : 4/7)			
Terreinen en gebouwen	228.571,43	Herwaarderingsmeerwaarde ¹³	57.142,86
		Gerealiseerde meerwaarde	42.857,14
Meubilair en rollend materieel	57.142,86		
Financiële vaste activa	114.285,71		

TERREINEN EN GEBOUWEN

Vennootschap A blijft eigenaar van haar onverdeeld aandeel, nl. 4/7 van 400.000 (de werkelijke waarde van de eigen inbreng).

$$4/7 * 400.000 = 228.571,43$$

MEUBILAIR EN ROLLEND MATERIEEL

N.a.v. haar eigen inbreng verkrijgt vennootschap A 4/7 van de inbreng door vennootschap B.

$$4/7 * 100.000 = 57.142,86$$

FINANCIËLE VASTE ACTIVA

N.a.v. haar eigen inbreng verkrijgt vennootschap A tevens 4/7 van de inbreng door vennootschap C.

$$4/7 * 200.000 = 114.285,71$$

Als gevolg van de inbreng zal de gerealiseerde meerwaarde van 42.857,14 (3/7 van 100.000) tot uitdrukking gebracht worden binnen de resultatenrekening. Deze gerealiseerde meerwaarde heeft betrekking op het deel van het gebouw dat afgestaan wordt. Daarnaast kan een herwaarderingsmeerwaarde geboekt worden ten belope van 57.142,86 (4/7 van 100.000) voor de niet-gerealiseerde latente meerwaarde op het deel van het gebouw dat behouden wordt, voor zover de voorwaarden voor het boeken van een herwaarderingsmeerwaarde zijn vervuld.¹⁴

¹³ Uit artikel 57 KB W.Venn. blijkt duidelijk dat het boeken van een herwaarderingsmeerwaarde een optie is en geenszins een verplichting uitmaakt.

¹⁴ Zie CBN-advies 2011/14 – Herwaarderingsmeerwaarden, *Bull. CBN*, nr. 60, januari 2012, 5-21.

- » *De boekhoudkundige verwerking van de verwerving van een vast actief voor een variabele prijs die afhankelijk is van een toekomstige en onzekere gebeurtenis die een rechtstreeks verband houdt met het nut dat het verworven actief heeft voor de vennootschap (advies 2012/9)*
Advies van 6 juni 2012

TREFWOORDEN

Variabele prijs – verwerving van een vast actief

I. INLEIDING

1. In dit advies behandelt de Commissie voor Boekhoudkundige Normen de boekhoudkundige verwerking van de verwerving van een vast actief voor een prijs die een variabel gedeelte omvat dat afhankelijk is van een toekomstige en onzekere gebeurtenis.

Wanneer een onderneming vaste activa verwerft waarvoor een prijs wordt betaald die enerzijds bestaat uit een vast gedeelte dat moet worden betaald bij het sluiten van de overeenkomst, en anderzijds uit een variabel gedeelte dat later moet worden betaald en afhankelijk is van een toekomstige en onzekere gebeurtenis (bv. een bepaald percentage van het aan het overgenomen actief toe te wijzen deel van de bedrijfswinst), dan kunnen hierbij enkele vragen worden gesteld. Moet het variabel gedeelte van de prijs geactiveerd worden of daarentegen onmiddellijk als kost ten laste worden genomen van het boekjaar? En indien het variabel gedeelte van de prijs geactiveerd moet worden, op welke wijze moet dit variabel gedeelte van de prijs dan worden afgeschreven?

In de CBN-adviezen 126/9¹ en 126/10² heeft de Commissie reeds enkele principes met betrekking tot de bovengenoemde problematiek uiteengezet. In onderhavig advies, dat de adviezen 126/9 en 126/10 opheft en vervangt, worden deze principes overgenomen en verder gepreciseerd.

2. DRAAGWIJDTE VAN HET ADVIES

2. Verrichtingen waarbij vaste activa worden verworven voor een prijs die minstens voor een deel een variabele prijs omvat die afhankelijk is van een toekomstige en onzekere gebeurtenis, hebben naar mening van de Commissie vrijwel nooit betrekking op materiële vaste activa, al kan niet worden uitgesloten dat ook voor deze categorie van vaste activa in variabele prijsafspraken wordt voorzien.

Bij de overdracht van immateriële vaste activa komen dergelijke verrichtingen daarentegen vaak voor. De economische waarde van immateriële vaste activa is immers, vaker dan voor materiële vaste activa, afhankelijk van het nut dat ze hebben voor de onderneming die ze bezit en wordt in mindere mate bepaald door een objectieve marktprijs.

¹ CBN-advies 126/9 “Verwerving van een vast actief voor een prijs die bestaat uit een vast contant te betalen gedeelte en een variabel gedeelte dat afhankelijk is van de gerealiseerde bedrijfswinst”, *Bull. CBN*, nr. 25, juni 1990, 11-12.

² CBN-advies 126/10 “Verwerving van een vast actief voor een variabele prijs die afhankelijk is van de toekomstige winst van de koper”, *Bull. CBN*, nr. 30, februari 1993, 17-19.

Ook bij de verwerving van financiële vaste activa komen variabele prijsafspraken regelmatig voor. Bij een overname van een onderneming zal de waarde van de aandelen immers vaak moeilijk kunnen worden ingeschat. Door te voorzien in een prijs die deels bepaald wordt door de toekomstige winst van de overgenomen onderneming kan de werkelijke waarde van deze overgenomen onderneming op een meer objectieve wijze in de prijs worden vervat.

Het onderhavig advies heeft bijgevolg een algemene draagwijdte en geldt voor alle vaste activa, of ze afschrijfbaar zijn of niet.

3. Vervolgens wenst de Commissie te benadrukken dat de in dit advies beschreven boekhoudkundige verwerking enkel van toepassing is wanneer de variabele prijsbetalingen (die worden voldaan naar aanleiding van de verwerving van een vast actief) worden bepaald door een toekomstige en onzekere gebeurtenis die een rechtstreeks verband houdt met het nut dat het verworven actief heeft voor de verwervende vennootschap.

3. BOEKHOUDKUNDIGE VERWERKING

A. Activering van de variabele prijs bij de verwerving van vaste activa

1. ALGEMEEN

4. Naar mening van de Commissie zijn vaste activa die vermogensbestanddelen van een onderneming die bestemd zijn om duurzaam voor de bedrijfsuitoefening te worden gebruikt³ en waarvan een toekomstig economisch nut kan worden verwacht⁴. Bijgevolg kunnen enkel die kosten waarvan het investeringskarakter vaststaat worden geactiveerd.

5. Kosten die daarentegen rechtstreeks gerelateerd zijn aan onmiddellijke opbrengsten van een bepaald boekjaar moeten overeenkomstig het matchingbeginsel ten laste van dat boekjaar worden genomen. Deze kosten leiden immers niet tot een toekomstig economisch nut voor de onderneming. Vermits voor deze kosten het investeringskarakter ontbreekt, kan hier geen activatie plaatsvinden.

2. TOEGEPAST OP DE VARIABELE PRIJS BETAALD NAAR AANLEIDING VAN DE VERWERVING VAN VASTE ACTIVA

6. Ook voor de variabele prijs die wordt betaald naar aanleiding van de verwerving van een vast actief geldt dat deze kosten geactiveerd moeten worden wanneer zij een investeringskarakter vertonen.

7. Wanneer de variabele prijs daarentegen onmiddellijk gerelateerd is aan opbrengsten die betrekking hebben op één enkel boekjaar, dan dient deze variabele prijs rechtstreeks ten laste van de resultatenrekening van dit boekjaar te worden gelegd. De Commissie meent dat de afwezigheid van het investeringskarakter van de variabele prijs die wordt betaald naar aanleiding van de verwerving van een vast actief, slechts uitzonderlijk zal voorkomen. De Commissie denkt hierbij aan de situatie waarbij een onderneming een vast actief verwerft met een juridisch beperkte duur (bv. een concessie over een periode van 10 jaar) waarbij gedurende de volledige levensduur van het actief eenzelfde variabele prijs moet worden betaald door de koper

³ Artikel 15, lid 2 van de Vierde EG-Richtlijn van 25 juli 1978, *Publ. Nr. L. 222* van 14 augustus 1978, 11-31.

1. 4 Het IASB stelt in paragraaf 89 van het Raamwerk als criteria voor de erkenning van een actief: “een actief wordt in de balans opgenomen als het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen vloeien en het actief een kostprijs of waarde heeft waarvan de omvang op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld”.

(bv. een bijkomende prijs gelijk aan 25 % van de bedrijfswinst van de kopende onderneming gedurende 10 jaar). In dit geval zal de kost, m.n. de variabele prijs, in direct verband staan met de opbrengsten van het boekjaar. Vermits uit deze kost geen toekomstige voordelen meer naar de onderneming zullen vloeien, kan deze niet worden geactiveerd als vast actief en dient zij meteen ten laste van de resultatenrekening te worden genomen.

8. Of de variabele prijs die wordt betaald naar aanleiding van de verwerving van een vast actief al dan niet een investeringskarakter heeft, is een beoordeling die steeds *in concreto* moet worden gemaakt door het bestuursorgaan op basis van de specifieke elementen van de overeenkomst. Aan de hieronder weergegeven voorbeelden kan dan ook in geen geval een algemene draagwijdte worden toegekend. Zij hebben een louter exemplatieve waarde.

Voorbeeld 1

Een vennootschap verwerft alle aandelen van een andere vennootschap voor een prijs die als volgt is bepaald :

- een vast bedrag dat bij de ondertekening van de koopovereenkomst wordt betaald;
- een vast bedrag dat in vier schijven wordt betaald op 31 december 20X0, 20X1, 20X2 en 20X3;
- en een bijkomende betaling in mei 20X1 en 20X2 van 30 % van de aan de overgenomen vennootschap toe te wijzen bedrijfswinst van de respectieve boekjaren 20X0 en 20X1.

Contractueel is bovendien bedongen dat het totaal van de in mei 20X1 en in mei 20X2 betaalde bedragen, in geen geval hoger mag zijn dan een welbepaald bedrag.

Naar het oordeel van de Commissie moet men als volgt te werk gaan:

- het vast bedrag dat bij de ondertekening van de koopovereenkomst wordt betaald, wordt aan de actiefzijde van de balans geboekt bij de financiële vaste activa;
- het bedrag dat in vier schijven wordt betaald op 31 december 20X0, 20X1, 20X2 en 20X3 wordt eveneens meteen aan actiefzijde van de balans geboekt in dezelfde post. Aan passiefzijde wordt gelijktijdig een schuld geboekt met dezelfde nominale waarde. Met toepassing van artikel 77 *juncto* artikel 67 KB W.Venn. wordt in voorkomend geval een op basis van de marktrente berekend disconto in de overlopende rekeningen van het actief geboekt en *prorata temporis* in resultaat genomen.

Wat de betaling in mei 20X1 en 20X2 van 30 % van de aan de overgenomen vennootschap toe te wijzen bedrijfswinst van de respectieve boekjaren 20X0 en 20X1 betreft, is de Commissie van oordeel dat het hier gaat om kosten waarvan het investeringskarakter ondubbelzinnig vaststaat. Deze variabele gedeelten van de prijs worden immers betaald indien aan een opschortende voorwaarde is voldaan, nl. de realisatie van een bedrijfswinst door de overgenomen vennootschap. Dit betekent dat, bij realisatie van een bedrijfswinst, tegenover deze kosten ontegensprekelijk *toekomstige* economische voordelen staan. Bijgevolg moeten deze kosten geactiveerd worden. De variabele gedeelten van de prijs zijn evenwel pas verschuldigd als aan een opschortende voorwaarde is voldaan, nl. de realisatie van een bedrijfswinst door de overgenomen vennootschap. Naar het oordeel van de Commissie moet er bijgevolg geen schuld worden geboekt en moet de aanschaffingsprijs van de verworven aandelen niet worden verhoogd zolang deze voorwaarde niet is vervuld. Op grond van artikel 25, § 3 KB W.Venn. moet het bestaan van een dergelijke voorwaardelijke schuld op passende wijze in de toelichting bij de jaarrekening worden vermeld.

Voorbeeld 2

9. Een vennootschap (horecazaak) verwerft op 1 januari 20X0 van de stad ABC een concessie met een looptijd van 5 jaar om op de markt een bistro uit te baten. Hiervoor dient de vennootschap een prijs te betalen die als volgt is bepaald:

- een vast bedrag dat bij het sluiten van de overeenkomst wordt betaald;
- een bijkomend bedrag dat in mei 20X1, 20X2, 20X3, 20X4 en 20X5 wordt betaald. Het bedrag betreft een percentage van de omzet van de vennootschap gedurende de looptijd van de concessie: de boekjaren 20X0, 20X1, 20X2, 20X3 en 20X4.

Ook in dit voorbeeld zal het vast bedrag dat bij het sluiten van de overeenkomst wordt betaald aan de actiefzijde van de balans worden geboekt onder de immateriële vaste activa en afgeschreven.

De bedragen die de vennootschap jaarlijks moet betalen wanneer de opschortende voorwaarde, m.n. de realisatie van omzet, wordt vervuld, vormen naar mening van de Commissie kosten die rechtstreeks ten laste van de resultatenrekening moeten worden genomen van het boekjaar waarin de omzet werd gerealiseerd.

Voorbeeld 3

10. Een vennootschap A verwerft alle aandelen van een vennootschap B die actief is in het medialandschap (televisie- en radioproducties). Net vóór de verkoop heeft deze vennootschap B bij de overheid een dossier ingediend voor de verkrijging van een radio-vergunning. Voor de overname van de aandelen van vennootschap B heeft vennootschap A een vaste prijs betaald van 13.000.000 euro. Met de verkoper van de aandelen wordt evenwel overeengekomen dat vennootschap A een bijkomende éénmalige prijs van 1.400.000 euro zal betalen als de overgenomen vennootschap B de radiovergunning zou verkrijgen.

In dit voorbeeld is duidelijk dat de betaalde variabele prijs een investeringskarakter heeft. Deze variabele prijs vergoedt de verkoper immers voor het economisch potentieel van de overgenomen vennootschap B dat op het ogenblik van de overname van de aandelen reeds in de vennootschap aanwezig is en dat bij het verkrijgen van de vergunning wordt gerealiseerd. Tegenover de door vennootschap A te betalen variabele prijs staan bovendien toekomstige inkomsten die zullen voortkomen uit de verwerving van de vergunning (bv. reclame-inkomsten). De variabele prijs van 1.400.000 euro dient bijgevolg te worden geactiveerd onder de financiële vaste activa wanneer de overgenomen vennootschap B de radiovergunning verkrijgt.

B. Afschrijven van vaste activa met beperkte levensduur die zijn verworven voor een prijs die (deels) bestaat uit een variabele gedeelte dat afhankelijk is van een toekomstige en onzekere gebeurtenis

11. Wat de afschrijving betreft van vaste activa die zijn verworven voor een variabele prijs, moet er op worden gewezen dat artikel 45, lid 1, artikel 59, artikel 61, § 1, lid 1 en artikel 64, § 1, lid 1 KB W.Venn. voorschrijven dat de kosten van investeringen met een beperkte gebruiksduur volgens een gepast plan gespreid ten laste moeten worden genomen over de vermoedelijke gebruiksduur van de betrokken goederen. Op grond van deze bepalingen en het beginsel dat activa tegen aanschaffingswaarde worden geboekt, is het dus uitgesloten dat de kosten van deze investeringen naarmate zij vast komen te staan, volledig ten laste zouden worden genomen.

12. Voorts is het duidelijk dat de onderneming over het betrokken vast actief beschikt zodra zij er het genot van heeft. De raming van de vermoedelijke gebruiksduur moet dus worden berekend vanaf dit ogenblik en precies over deze gebruiksduur moet de tenlasteneming van de kosten van dit vast actief via afschrijvingen worden gespreid. Deze gebruiksduur is inherent aan het betrokken actief en staat over het algemeen los van de betaalde prijs en van de eventuele spreiding van die betaling. Een gespreide afschrijving over een vast aantal jaren waarbij steeds zou worden uitgegaan van de datum waarop de verbintenis is ontstaan om de prijs gespreid te betalen, zou bijgevolg niet stroken met de omschrijving van het begrip “afschrijving” uit het KB W.Venn.

13. Wanneer een onderneming voor lineaire afschrijvingen kiest, betekent de toepassing van voormelde regel dat, ingeval de gebruiksduur of de vermoedelijke gebruiksduur tien jaar bedraagt, de eerste tranche over tien jaar wordt afgeschreven, de tweede tranche over negen jaar, enzovoort.

14. Er moet evenwel op worden gewezen dat bij een dergelijke afschrijvingsmethode, in de aanvangsperiode een bedrag wordt afgeschreven dat toeneemt naarmate de te betalen prijs stijgt, waarna dit bedrag zich stabiliseert, ingeval het om een langere afschrijvingsperiode gaat. De afschrijvingen zijn m.a.w. het kleinst aan het begin van de periode, wanneer de productiviteit van het vast actief normaal gezien het hoogst is. Om dit te vermijden, kan de onderneming, overeenkomstig het boekhoudrecht, opteren voor een degressieve afschrijvingsmethode.

Voorbeeld 4

15. Een vennootschap A neemt in jaar 20X0 een concessie met een juridische duur van 10 jaar over van vennootschap B. De vennootschap A betaalde 300 voor de concessie. De concessie wordt volgens een daartoe opgesteld plan afgeschreven over een periode van tien jaar.

Met de overdragende vennootschap B wordt bovendien nog overeengekomen dat de koper A in de vier boekjaren na het jaar van aankoop nog een meerprijs zal betalen die telkens gelijk is aan 10 % van de omzet van het voorgaande boekjaar. De omzet van de onderneming in deze jaren is gelijk aan: 270 in jaar 20X0; 320 in jaar 20X1; 140 in jaar 20X2 en 360 in jaar 20X3.

In dit voorbeeld vertonen de te betalen variabele gedeelten van de prijs een duidelijk investeringskarakter. De concessie heeft immers een duur van 10 jaar, maar de variabele prijs moet enkel gedurende de eerste vier boekjaren worden betaald. Deze variabele gedeelten van de prijs staan bijgevolg in rechtstreeks verband met de verwerving van het actief en moeten bijgevolg worden toegevoegd aan de aanschaffingswaarde van de concessie. Zij worden via afschrijvingen ten laste genomen over de resterende afschrijvingstermijn van het actief.

De geboekte afschrijvingen van de concessie zullen in dit voorbeeld als volgt evolueren:

	Vaste betaalde prijs: 300	Variabele prijs jaar 20X1: 27	Variabele prijs jaar 20X2: 32	Variabele prijs jaar 20X3: 14	Variabele prijs jaar 20X4: 36	Jaarlijkse afschrijving
Jaar 20X0	30 ⁵					30
Jaar 20X1	30	3 ⁶				33
Jaar 20X2	30	3	4 ⁷			37
Jaar 20X3	30	3	4	2 ⁸		39
Jaar 20X4	30	3	4	2	6 ⁹	45
Jaar 20X5	30	3	4	2	6	45
Jaar 20X6	30	3	4	2	6	45
Jaar 20X7	30	3	4	2	6	45
Jaar 20X8	30	3	4	2	6	45
Jaar 20X9	30	3	4	2	6	45
Totaal van de afschrijvingen						409

C. Overeenstemming tussen de boekhoudkundige verwerking van goederen verworven tegen betaling van een lijfrente en de activatie van de variabele prijs betaald naar aanleiding van de verwerving van een vast actief

16. Aan de Commissie werd gevraagd of de activering van de variabele gedeelten van de prijs die worden betaald naar aanleiding van de verwerving van een vast actief en die een investeringskarakter vertonen, wel strookt met de boekhoudkundige verwerking van goederen die worden verworven tegen betaling van een lijfrente, zoals voorgeschreven door artikel 40 KB W.Venn.

Krachtens dit artikel wordt door de aanschaffingswaarde van goederen verworven tegen betaling van een lijfrente verstaan, het kapitaal dat op het ogenblik van de aanschaffing nodig is om de rente te betalen, in voorkomend geval verhoogd met het bedrag dat bij de aanschaffing werd betaald en met de kosten.

Er werd gesteld dat zowel bij de verwerving van een actief voor een prijs die een variabel gedeelte omvat, als bij de verwerving van een actief tegen betaling van een lijfrente, de aanschaffingsprijs afhankelijk is van een factor die nog onzeker is op het ogenblik van de verwerving.

⁵ De vaste prijs wordt afgeschreven over 10 jaar, d.w.z. $300 : 10 = 30$.

⁶ De variabele prijs wordt afgeschreven over 9 jaar, d.w.z. $27 : 9 = 3$.

⁷ De variabele prijs wordt afgeschreven over 8 jaar, d.w.z. $32 : 8 = 4$.

⁸ De variabele prijs wordt afgeschreven over 7 jaar, d.w.z. $14 : 7 = 2$.

⁹ De variabele prijs wordt afgeschreven over 6 jaar, d.w.z. $36 : 6 = 6$.

Volgens de Commissie vertoont de verwerving van een actief tegen betaling van een variabele prijs uiteraard punten van overeenkomst met de verwerving van een actief tegen betaling van een lijfrente, maar zijn beide situaties toch niet identiek. In het geval van lijfrente heeft de onzekerheidsfactor betrekking op de effectieve levensduur van de rentebegunstigde en staat ze dus los van de objectieve economische waarde van het goed. Hoe lang de periode ook is gedurende welke de rente wordt betaald, voor de onderneming blijft de economische waarde van het goed dezelfde. Bij het verwerven van een goed voor een prijs die varieert naargelang van het rendement van dit goed voor de onderneming, heeft de onzekerheidsfactor betrekking op een intrinsiek bestanddeel van het goed, namelijk zijn economische waarde voor de onderneming, geraamd op basis van haar invloed op haar rendabiliteit. Dit verschil ten gronde verklaart ook waarom de boeking anders geschiedt: in het eerste geval wordt de onzekerheid uitgedrukt in een rekening voor voorziening aan de passiefzijde van de balans en in de wijzigingen van deze rekening; in het tweede geval komt de onzekerheid tot uiting in de waarde waarvoor het goed aan actiefzijde van de balans wordt geboekt.

DIT ADVIES VERVANGT DE ADVIEZEN 126/9 EN 126/10.

» ***Te verwaarlozen betekenis (advies 2012/10)***
Advies van 4 juli 2012

TREFWOORD

Te verwaarlozen betekenis

I. INLEIDING

1. De richtlijn 2009/49/EG van het Europees Parlement en de Raad van 18 juni 2009 tot wijziging van de richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad met betrekking tot bepaalde informatieverplichtingen van middelgrote ondernemingen en de verplichting een geconsolideerde jaarrekening op te stellen¹ heeft als voornaamste doelstelling de administratieve lasten voor ondernemingen terug te dringen in een poging de Europese economie te doen heropleven. Uit de samenlezing van artikel 1 en artikel 13, 1 en 2 van de richtlijn 83/349/EEG van 13 juni 1983 betreffende de geconsolideerde jaarrekening² (hierna: de Zevende Richtlijn) blijkt echter dat een moederonderneming verplicht is een geconsolideerde jaarrekening op te stellen, zelfs indien haar enige dochteronderneming of al haar dochterondernemingen tezamen, gelet op het doel van artikel 16, lid 3³ van die richtlijn, slechts van te verwaarlozen betekenis zijn en bijgevolg niet in deze geconsolideerde jaarrekening moeten worden opgenomen.

Uit voorbeschouwing (8) bij de richtlijn 2009/49/EG blijkt dat deze verplichting als te belastend wordt beschouwd indien een moederonderneming alleen maar dochterondernemingen van te verwaarlozen betekenis zou hebben. Een moederonderneming zou in dergelijke gevallen moeten worden vrijgesteld van de verplichting een geconsolideerde jaarrekening en een geconsolideerd jaarverslag op te stellen. Evenwel behoudt zij steeds de mogelijkheid om, op eigen initiatief, een geconsolideerde jaarrekening op te stellen en een geconsolideerd jaarverslag op te maken.

2. Artikel 2 van de richtlijn 2009/49/EG werd in de Belgische wetgeving omgezet via de wet van 22 maart 2012⁴ tot wijziging van het Wetboek van Vennootschappen en van de wet van 17 juli 1975 met betrekking tot de boekhouding van de ondernemingen (hierna: de wet van 22 maart 2012).

De wet van 22 maart 2012 wijzigt artikel 110 van het Wetboek van Vennootschappen (hierna: W.Venn.): “*Elke moedervennootschap moet een geconsolideerde jaarrekening en een jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening opstellen indien zij, alleen of gezamenlijk, één of meer dochterondernemingen controleert.*”.

Artikel 3 van de wet van 22 maart 2012 voegt meer bepaald aan dit artikel een tweede lid toe: “*Een moedervennootschap die alleen maar dochterondernemingen heeft die, gelet op de beoordeling van het geconsolideerd vermogen, de geconsolideerde financiële positie of het geconsolideerd resultaat, individueel en tezamen, slechts van te verwaarlozen betekenis*

¹ Pb. L 164, 26 juni 2009, 42.

² Pb. L 193, 18 juli 1983, 1.

³ Artikel 16, 3 van de Zevende Richtlijn stelt dat de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld moet geven van het vermogen, de financiële positie en het resultaat van de gezamenlijke ondernemingen die in de consolidatie zijn opgenomen.

⁴ BS 12 april 2012.

zijn, wordt vrijgesteld van de verplichting voorzien in het eerste lid.”

Een moeder vennootschap dient derhalve vanaf 22 april 2012⁵ te worden vrijgesteld van de verplichting om een geconsolideerde jaarrekening en een geconsolideerd jaarverslag op te stellen indien zij slechts dochterondernemingen heeft die, gelet op de beoordeling van het geconsolideerd vermogen, de geconsolideerde financiële positie of het geconsolideerd resultaat, individueel en tezamen van te verwaarlozen betekenis worden geacht.

3. Aan de Commissie voor Boekhoudkundige Normen werd gevraagd om advies over het begrip “van te verwaarlozen betekenis” te geven en in het bijzonder de criteria te bepalen die de onderneming in overweging moet nemen voor de interpretatie ervan⁶.

2. ARTIKEL 107 VAN HET KONINKLIJK BESLUIT VAN 30 JANUARI 2001 TOT UITVOERING VAN HET WETBOEK VAN VENNOOTSCHAPPEN (HIERNA: KB W.VENN.)

4. Wat de afbakening van de consolidatiekring betreft, voorziet artikel 107, 1° van het KB W.Venn. nu reeds dat onder bepaalde voorwaarden een dochteronderneming buiten de consolidatie mag worden gelaten: *“indien zij slechts van te verwaarlozen betekenis is en haar opnemings geen betekenis zou hebben voor de beoordeling van het geconsolideerd vermogen, de geconsolideerde financiële positie of het geconsolideerd resultaat; indien meer dochterondernemingen aan deze voorwaarde voldoen, mag van deze mogelijkheid slechts gebruik worden gemaakt indien zij tezamen aan de gestelde voorwaarde voldoen;”*⁷.

5. De wet van 22 maart 2012 wijzigt hierdoor weinig aan de bestaande toepassing in het Belgisch recht. Het begrip “van te verwaarlozen betekenis” is niet nieuw en wordt reeds jaren gebruikt in het Belgisch jaarrekeningsrecht. De geconsolideerde jaarrekening van een moeder vennootschap met alleen maar dochterondernemingen van te verwaarlozen betekenis, bevatte ook vóór de wet van 22 maart 2012 geen informatie betreffende dergelijke dochterondernemingen. De moeder vennootschap motiveerde dit als dusdanig in de toelichting van haar geconsolideerde jaarrekening⁸. Het is steeds de verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan van de moeder vennootschap om het begrip “van te verwaarlozen betekenis” een concrete invulling te geven.

⁵ Tien dagen na datum van publicatie in het Belgisch Staatsblad, zijnde 12 april 2012.

⁶ Memorie van toelichting bij het wetsontwerp tot wijziging van het Wetboek van Vennootschappen betreffende bepaalde informatieverplichtingen van middelgrote ondernemingen en de verplichting een geconsolideerde jaarrekening op te stellen, *Parl.St.* Kamer 2011-12, nr. 53 1890/001, 5.

⁷ De bepaling uit artikel 107 KB W.Venn. is eigenlijk een herneming van het vroegere artikel 13 van het koninklijk besluit van 6 maart 1990 op de geconsolideerde jaarrekening van de ondernemingen.

⁸ Op basis van artikel 107, laatste lid KB W.Venn.

3. VERSLAG NAMENS DE COMMISSIE BELAST MET DE PROBLEMEN INZAKE HANDELS- EN ECONOMISCH RECHT BETREFFENDE HET WETSONTWERP TOT WIJZIGING VAN HET WETBOEK VAN VENNOOTSCHAPPEN BETREFFENDE BEPAALDE INFORMATIEVERPLICHTINGEN VAN MIDDELGROTE ONDERNEMINGEN EN DE VERPLICHTING EEN GECONSOLIDEERDE JAARREKENING OP TE STELLEN⁹

6. Tijdens de voorbereidende werkzaamheden van de wet van 22 maart 2012 heeft de minister van Economie verklaard dat de regering ervoor opteert om het begrip “van te verwaarlozen betekenis” niet haarscherp af te lijnen maar hiervoor een open begrip te gebruiken. Dit laat toe dit begrip evolutief in te vullen en hierdoor wordt tevens vermeden dat de wet telkens aan een nieuwe realiteit moet worden aangepast. Hij verwijst vervolgens naar de Commissie voor Boekhoudkundige Normen voor de verdere omschrijving van het begrip.

Op de vraag welke criteria in concreto zullen worden toegepast om te besluiten dat een dochteronderneming “van te verwaarlozen betekenis” is, antwoordt de minister dat een dochteronderneming uiteraard een aantal kwalitatieve aspecten moet hebben vooraleer men ze kan kwalificeren als “van te verwaarlozen betekenis”. Zo zal een dochteronderneming met slechts één werknemer niet als “van te verwaarlozen betekenis” worden bestempeld als de moederonderneming aanzienlijke financiële schulden bij deze vennootschap heeft ondergebracht. Maar die dochteronderneming is misschien wel “van te verwaarlozen betekenis” als ze oorspronkelijk werd opgericht om een activiteit te verrichten die nu volledig is afgebouwd en omwille van administratieve beslommingen nooit werd opgeheven.

4. CBN-ADVIES 2010/1 DE INTERPRETATIE VAN DE OPENBAARMAKINGSVERPLICHTING VAN TRANSACTIES VAN ENIGE BETEKENIS MET VERBONDEN PARTIJEN BUITEN NORMALE MARKTVOORWAARDEN, ZOALS BEPAALD IN HET KONINKLIJK BESLUIT VAN 10 AUGUSTUS 2009

7. CBN-advies 2010/1 behandelt de openbaarmakingsverplichting van transacties, indien zij *van enige betekenis* zijn. De Commissie is van oordeel dat de wetgever hier bedoelt dat, van de betrokken transacties, enkel de *materiële* transacties moeten worden toegelicht. Het begrip materieel wordt gebruikt in de (in de context van jaarrekeningen) internationaal algemeen aanvaarde betekenis van dat woord, volgens dewelke informatie materieel is indien het weglaten of het onjuist weergeven daarvan een invloed zou kunnen hebben op de economische beslissingen die gebruikers op basis van de jaarrekening nemen.¹⁰

5. BESLUIT

8. De Commissie is dan ook van oordeel dat een moedervenootschap slechts gebruik kan maken van het nieuwe art. 110, tweede lid W.Venn. indien, door het niet opnemen in haar geconsolideerde jaarrekening van dochterondernemingen (en dus in casu slechts een enkelvoudige jaarrekening op te maken) die, gelet op de beoordeling van het geconsolideerd vermogen, de geconsolideerde financiële positie of het geconsolideerd resultaat, individueel en

⁹ Verslag namens de heer Karel Uyttersprot, gedaan op 23 januari 2012, *Parl.St.* Kamer 2011-12, nr. 53 1890/003.

¹⁰ Verslag aan de koning bij het koninklijk besluit van 14 november 2007 betreffende de verplichtingen van emittenten van financiële instrumenten die zijn toegelaten tot de verhandeling op een gereguleerde markt.

tezamen, slechts van te verwaarlozen betekenis zijn, de gebruikers geen andere beslissingen zouden nemen dan deze op basis van een geconsolideerde jaarrekening die wel deze dochterondernemingen bevat.

Deze regel valt, zoals tevens gesteld door de bevoegde minister tijdens de parlementaire voorbereidingen, niet te herleiden tot het bepalen van een percentage van bijvoorbeeld het geconsolideerde balanstotaal of de geconsolideerde omzet. De regel moet integendeel mede kwalitatief beoordeeld worden.

6. GEVOLGEN VAN DE VRIJSTELLING

9. De Commissie wil evenwel niet nalaten te wijzen op een direct gevolg van de vrijstelling van consolidatieplicht in de hoger aangehaalde omstandigheden. Geassocieerde ondernemingen¹¹ worden in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen conform de vermogensmutatiemethode. Wanneer op een deelneming de vermogensmutatiemethode wordt toegepast, wordt zij in de geconsolideerde balans opgenomen voor het bedrag dat overeenkomt met het deel van het eigen vermogen van de betrokken vennootschap, inclusief het resultaat over het boekjaar, dat deze deelneming belichaamt¹². Bij vrijstelling van opstelling van de geconsolideerde jaarrekening worden deze participaties in de enkelvoudige jaarrekening opgenomen aan aanschaffingswaarde, wat mogelijks een verlies aan informatie betekent.

---

¹¹ Art. 12 W.Venn.: onder “geassocieerde vennootschap” wordt verstaan, elke andere vennootschap dan een dochtervennootschap of een gemeenschappelijke dochtervennootschap waarin een andere vennootschap een deelneming bezit en waarin zij een invloed van betekenis uitoefent op de oriëntatie van het beleid. Behoudens tegenbewijs wordt deze invloed van betekenis vermoed indien de stemrechten verbonden aan deze deelneming één vijfde of meer vertegenwoordigen van het totaal aantal stemrechten van de aandeelhouders of vennoten van deze vennootschap.

¹² Art. 152, § 1 KB W.Venn.

Lay-out en zetwerk
KARAKTERS, GENT